

015497/1924

III

1102

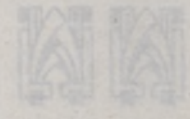
SPRAWOZDANIE
ADMINISTRACYJNE

CHOJNICKIEGO
WYDZIAŁU POWIATOWEGO

ZA CZAS OD 1. STYCZNIA DO 31. GRUDNIA 1924 R.

015497
III

SPRAWOZDANIE
ADMINISTRACYJNE

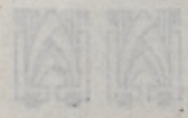
CHOLIŃKIEGO
WYDZIAŁU POWIATOWEGO

164510

ZA CZAS OD 1 STYCZNIA 1924 R.

III

1102

Stosownie do § 127 ordynacji powiatowej z dnia 13. grudnia 1872 roku przedkłada Wydział Powiatowy Sejmikowi Powiatowemu sprawozdanie administracyjne za czas od 1. stycznia do 31. grudnia 1924 roku.

I. Ogólne.

Po raz pierwszy powiat chojnicki gościł w roku 1924 w swych granicach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Pana Stanisława Wojciechowskiego. Wprost po królewsku wystąpił powiat chojnicki na przyjęcie Prezydenta Państwa. Całe obywatelstwo bez różnicy narodowości przesadzało się wprost w przystrojaniu domów i ulic. Przyjęcie w Chojnicach i powiecie wywarło tak na Panu Prezydencie Rzeczypospolitej jak i otoczeniu Jego wielkie wrażenie. Mówiono nawet, że podobnej obfitości w dekoracjach, bramach triumfalnych i imponujących wysiłkach ludności w artystycznych pomysłach nie zauważono jeszcze w podobnym stopniu.

I jeżeli obywatelstwo powiatu chojnickiego witało Najwyższego Dostojnika naszego Państwa otwartym sercem w granicach powiatu chojnickiego, jeżeli przy tej sposobności składało Mu wyrazy hołdu i najgłębszej czci — to poszło po linii uświęconej wiekami tradycji Narodu Polskiego.

Naród polski bowiem już od zarania swej państwowości, która datuje się od tysiąca przeszło lat, zawsze czcił i niemal ubóstwiał widomą głowę zwierzchniczą, jaką przedstawili władcy, następnie książęta, a później przez szereg wieków królowie, gdyż widział w nich uosobienie godności i potęgi Państwa Polskiego. Różne koleje dziejowe przechodził naród polski, oraz chwile wesołe, pełne chwały orężnej i glorii „złotego wieku“, to znów okresy klęsk i upokorzenia, aż wreszcie przemoc obca zadała państwu naszemu cios śmiertelny i zaciążyła nad nami wiekowa przeszłość niewola.

Pomimo tego sromotnego jarzma i nieustannych wysiłków wroga, aby wydrzeć narodowi pokonanemu jego tradycję i kulturę narodową i zepchnąć go w otchłań wynarodowienia, nic nie uroniliśmy z pełnej chwały przeszłości i jak dawniej, tak i dziś ludność powiatu chojnickiego czci godnie Majestat Najjaśniejszej Rzeczypospolitej Polskiej.

Wyrokiem Opatrzności niezłomna wola narodu zbudziła Ojczyznę z wiekowego letargu i powołała ją do szczytnego posłanictwa krzewienia po wiekowej przeszłości przerwie chrześcijaństwa i cywilizacji powszechnej. Nic nie zmieniło się w dzisiejszym posłanictwie Polski, bo w niczem nie sprzeniewierzyła się ona szczytnym zasadom i ideałom, jakie przyświecały jej przez wieki potęgi i nieśmiertelnej sławy. Nie dziw więc, że Polska wierna tym swym ideałom, powstawszy w zamęcie wojennym z gruzów i pożogi stworzyła sobie w Konstytucji z dnia 17. marca 1921 r. tak demokratyczny ustrój i prawa, że pozazdrościć ich nam mogą najwięcej liberalne państwa i narody.

Konstytucja Rzeczypospolitej tylko pozornie zmieniła u nas formę rządu, stawiając na czele państwa zamiast koronowego króla, najlepszego kraju obywatela: Prezydenta Rzeczypospolitej.

I tu w istocie nic nie stworzyło rozdzwiku z odwieczną polską zasadą demokratyzmu. Tak jak w dawnej Polsce z rąk narodu brał władzę król obieralny, tak i dzisiaj wola narodu powołuje Prezydenta, by był mu najwyższym duchowym wodzem i reprezentantem Majestatu Rzeczypospolitej.

Polacy umieli zawsze czcić królów jako przedstawicieli Rzeczypospolitej i zachowywali dla nich w swych sercach głęboką część i przywiązanie. W dzisiejszej Polsce i pod tym względem nic się nie zmieniło. Miejsce królów zajmującemu Prezydentowi Rzeczypospolitej — temu najlepszemu Polakowi — oddaje naród królewski hołd, bo chociaż ten pierwszy obywatel Rzeczypospolitej nie stroi się w królewską purpurę i koronę, to samo zajmuje królewskie miejsce w Polsce i tą samą królewską pełni służbę w narodzie.

To też ludność powiatu chojnickiego, tego niedawnego bastjonu niemczyzny na wschodzie wśród wszystkich innych powiatów w Polsce, udręczonego może najwięcej półtora wiekową sromotną niewolą pruską, pomna tradycji zmarłych ojców swoich, którzy z miłości dla Rzeczypospolitej stali przez wieki na straży polskiej Wisły i polskiego Bałtyku, — w dniu przyjazdu kochanego Prezydenta Rzeczypospolitej do powiatu chojnickiego, witała Go z serdecznym uczuciem radości i pełnego zaufania do Jego Dostojnej Osoby.

Przebywającego w powiecie chojnickim Prezydenta Rzeczypospolitej witała ludność tem radośniej, iż przyjazd Jego do naszego powiatu przywodził nam na myśl owo doniosłe wydarzenie państwowo-społeczne, jakie do niedawnego czasu zajmowało umysły wszystkich obywateli kraju. Wydarzeniem tem było ostatnio dokonane uzdrowienie skarbu i utworzenie Banku Państwa, przez który położyliśmy granitowe podwaliny pod przyszły rozwój naszego życia gospodarczego. Jeżeli tedy po tylu ciężkich doświadczeniach nareszcie zaświtała dla całego kraju jutrenka lepszego jutra, niemało w tem zasługi i Pana Prezydenta Wojciechowskiego, Jego pracy i starań.

Ludność powiatu chojnickiego składała Mu, idąc wzorem całej Polski, najwyższe uznanie za Jego ofiarną pracę, która niech będzie zachętą i wskazówką dla wszystkich obywateli, jak miłować i poświęcać się dla Ojczyzny, jak koić rany, zwalczać przeciwności i tworzyć dla Niej trwałe podstawy rozkwitu i potęgi.

II. Statystyka.

Statystyka podana w sprawozdaniu za rok 1922/23 nie uległa zmianie.

Powierzchnia powiatu chojnickiego wynosi ca. 185 765 ha. Statystyka zamieszkałej ludności w powiecie opiera się zawsze jeszcze na pierwszym spisie ludności z dnia 30. września 1921 r. i wykazuje ogółem 71 228 mieszkańców w tem 34 259 mężczyzn i 36 969 niewiast. Na miasto Chojnice i wioskę Czersk przypada 17 140, na gminy wiejskie 45 755, a na obszary dworskie 8 333 ludności, 48 359 mieszkańców powiatu w roku 1921 było narodowości polskiej.

Na podstawie spisu zwierząt domowych w 1921 r. stwierdzono w powiecie koni 7 762, bydła rogatego 27 165, owiec 22 792. trzody chlewnej 27 405 sztuk.

Do powiatu chojnickiego należy miasto Chojnice, 88 gmin wiejskich oraz 40 obszarów dworskich i leśnych.

III. Starosta i deputowani.

Administracją powiatu kieruje od dnia 28. czerwca 1923 r. pan Starosta JAN POPIEL.

Na deputowanych powiatowych wybrani zostali na posiedzeniu Sejmiku Powiatowego w dniu 16. stycznia 1922 r. pp. adwokat Feliks Kopicki z Chojnic i ks. dziekan Alfons Szulc z Konarzyn.

IV. Ciało uchwałodawcze.

Sejmik Powiatowy według stanu z dnia 31. grudnia 1924 roku.

Przewodniczący: Starosta chojnicki Jan Popiel.

Zastępcy Przewodniczącego:

- I. deputowany adwokat Feliks Kopicki z Chojnic,
- II. deputowany ks. dziekan Alfons Szulc z Konarzyn.

Członkowie:

1. Feliks Kopicki, adwokat, Chojnice
2. Jan Kaletta, właściciel domu, Chojnice
3. Józef Bembenek, strażnik kolejowy, Chojnice
4. Piotr Górecki, inwalida wojenny, Chojnice
5. Leon Schmelter, kupiec Chojnice
6. Ernst Eilers, rolnik, Chojnice

7. Karol Stam, kupiec, Chojnice
8. Józef Ostrowski, właściciel drog., Czersk
9. Jan Manikowski, kapitalista, Czersk
10. Józef Skubicki, robotnik, Czersk
11. Franciszek Kręski, cieśla, Czersk
12. Cyryl Dobek, gospodarz, Karsin
13. Ks. Edmund Zapałowski, Karsin
14. Jan Bruski, właściciel ziemski, Przytarnia
15. Jan Piechowski, rolnik, Kosobudy
16. Leonard Wróblewski, kupiec, Brusy
17. Antoni Skórczewski, rolnik, Kinice
18. Franciszek Skwierawski, robotnik, Chojnice
19. Leon Sochaczewski, rolnik, Melanówko
20. Adam Wolszlegier, właściciel dóbr ryc., Cotańki
21. Antoni Janowski, rolnik, Melanówko
22. Józef Urbański, włodarz, Szenfeld
23. Józef Gierszewski, rolnik, Męcikał
24. Alojzy Pruszek, dzierżawca domeny państwowej, Krojanty
25. Jan Gierszewski, karczmarz, Charzykowo
26. Marjan Langner, dzierżawca domeny, Pawłowo
27. Antoni Krenski, rolnik, Rytel
28. Hilary Hoffmann, rolnik, Lasek
29. Wincenty Czarnowski, rolnik, Zapędowo
30. Jan Cymann, rolnik, Malachyn
31. Władysław Sowiński, wójt, Łęg
32. Damazy Kropidłowski, sołtys, Gotelp
33. Mikołaj Kukliński, chałupnik, Złemięso
34. Paweł Walkowski, posiadziel, Będźmierowice
35. Ks. Józef Czapiewski, Swornegacie
36. Franciszek Rekowski, krawiec, Czyczkowy
37. Edmund Sikorski, właściciel dóbr rycerskich, Leśno
38. Wincenty Głowczewski, właściciel ziemski, Lamk
39. Józef Słomiński, nauczyciel, W. Gliśno
40. August Lew-Kiedrowski, wójt, Brzeźno
41. Józef Łukowicz, dzierżawca, Przymuszewo
42. Jan Głowczewski, właściciel ziemski, Lipienice
43. Jan Żołtkowski, b. sołtys, Borzyszkowy
44. Ks. dziekan Alfons Schulz, Konarzyny
45. Jan Dykier, rolnik, Dziegół
46. Jan Gliszczyński, wójt, Modziel
47. Teodor Adamczyk, rolnik, Borowe
48. Aleks. Konitzer, budowniczy, Czersk
49. Romald Romkowski, rzeźnik, Karsin

W roku 1924 odbyło się posiedzeń Sejmiku 4 i to 3. lipca, 9. sierpnia, 3. października i 10. grudnia na których przedłożono Sejmikowi 51 spraw do załatwienia. Uchwały z każdorazowych posiedzeń Sejmiku, ogłoszone były w Orędowniku Urzędowym powiatu chojnickiego.

V. Wydział Powiatowy.

Wydział Powiatowy składa się ze starosty powiatowego jako przewodniczącego oraz z sześciu innych drogą wyboru powołanych członków.

Skład członków Wydziału Powiatowego pozostał nie zmieniony i tak:

1. Starosta chojnicki Jan Popiel, jako przewodniczący
2. Edmund Sikorski, właściciel dóbr rycerskich, Leśno
3. Jan Gliszczyński, właściciel ziemski, Modziel
4. Józef Chrzanowski, właściciel dóbr rycerskich, Zbeniny
5. Karol Kreich, właściciel dóbr rycerskich, Czartołomie
6. Dr. Alojzy Sobierajczyk, burmistrz, Chojnice
7. Józef Ostrowski, właściciel drogerji, Czersk.

Wydział Powiatowy załatwia sprawy, należące do jego zakresu działania w obradach koleżeńskich. Posiedzeń odbył Wydział Powiatowy w roku 1924, 15, na których przedłożono 424 sprawy. Dzienniki biurowe Wydziału Powiatowego wykazują razem 19 648 numerów.

VI. Urzędnicy i funkcjonariusze Wydziału Powiatowego.

A. Biuro Wydziału Powiatowego.

1. Lipski Józef, kierujący sekretarz Wydziału Powiatowego
2. Mięsikowski Władysław, naczelny sekretarz Wydziału Powiatowego
3. Chrapkowski Bernard, asystent Wydziału Pow.
4. Lewandowski Aleksander, asystent Wydziału Pow.
5. Kaliszan Henryk, asystent Wydziału Pow.
6. Mazalon Wojciech, asystent Wydziału Pow.
7. Sromała Bonifacy, registrator
8. Szykowski Władysław, aspirant
9. Szablewski Józef, aspirant
10. Hamerska Stefanja, kancelistka
11. Niedzielska Klara, stenotypistka
12. Jakuszówna Anna, kancelistka
13. Gierszewski Bronisław, uczeń.

Do 1. Zatrudniony w służbie komunalnej powiatu chojnickiego od 15. grudnia 1919 r. Ustanowiony definitywnie jako asystent Wydziału Powiatowego mocą uchwały Rady Powiatowej od 1. czerwca 1920 r. Lata starszeństwa liczą się od 1. czerwca 1920 r. Od 1. października 1921 r. mianowany sekretarzem Wydziału Powiatowego. Zaś uchwałą Wydziału Powiatowego z dnia 15. stycznia 1924 r. poruczono Lipskiemu kierownictwo Wydziału Powiatowego.

Do 2. Zatrudniony w służbie komunalnej powiatu chojnickiego od 15. czerwca 1920 r. Ustanowiony definitywnie jako sekretarz Wydziału Powiatowego mocą uchwały Rady Powiatowej od 25. czerwca 1920 r. Lata starszeństwa przyznano od 15. czerwca 1905 r., od 1. października 1924 r. mianowany naczelnym sekretarzem Wydziału Powiatowego.

Do 3. Zatrudniony w służbie komunalnej powiatu chojnickiego od 9. października 1920 r. Ustanowiony definitywnie jako asystent Wydz. Pow. mocą uchwały Rady Powiatowej od 1. października 1921 r. Lata starszeństwa liczą się od 1. października 1921 r.

Urzędnicy wzgl. funkcjonariusze od 4—13 są tylko kontraktowi z miesięcznym wypowiedzeniem.

B. Biuro Powiatowego Urzędu Budowlanego.

1. Koch Herman budowniczy powiatowy. Zatrudniony w służbie komunalnej od 1. listopada 1923 r. Ustanowiony definitywnie jako budowniczy powiatowy mocą uchwały Wydziału Powiatowego od 1. listopada 1923 r. Lata starszeństwa przyznano od 1. stycznia 1910 r.
2. Gańcza Damazy kontraktowa siła pomocnicza z miesięcznym wypowiedzeniem.

C. Urzędnicy Powiatowej Kasy Komunalnej i Oszczędności.

1. Polachowski Stanisław, dyrektor. Zatrudniony w służbie komunalnej powiatu chojnickiego od 1. stycznia 1921 r. Ustanowiony definitywnie jako kierownik Powiatowej Kasy Komunalnej i Oszczędności od 1. stycznia 1921 r. Lata starszeństwa przyznano od 1. stycznia 1915 r.
2. Rostankowska Anna, kasjerka.

3. Bruska Józefa, książkowa.
4. Lizakowska Małgorzata, książkowa.
5. Rajentowicz Aleksy, pomocnik kasowy.

Funkcjonariusze od 2—5 są tylko kontraktowi z miesięcznym wypowiedzeniem

D. Wdowy po urzędnikach.

1. Wdowa po budowniczym powiatowym Schütz.
2. Wdowa po dyrektorze Powiatowej Kasy Komunalnej i Oszczędności Heyden.

Na podstawie uchwały Wydziału Powiatowego z dnia 15. stycznia 1924 r. poruczono z dniem 16. stycznia 1924 r. kierownictwo Wydziału Powiatowego sekretarzowi Józefowi Lipskiemu a naczelnemu sekretarzowi Władysławowi Mięsikowskiemu poruczono prowadzenie spraw urazowych w tej samej klasie płacy. Mocą § 48 ustawy niemieckiej o postępowaniu dyscyplinarnym przeciw urzędnikom niesędziowskim z 21. lipca 1852 r. (Zbiór Ustaw Pruskich str. 465) nastąpiło zawieszenie Mięsikowskiego w urzędzie Wydziału Powiatowego.

Z dniem 16. stycznia 1924 r. obowiązuje w całym urzędzie Wydziału Powiatowego następujący podział pracy:

Referat I. Lipski Józef, kierujący sekretarz Wydziału Powiatowego.

Nadzór i kontrola wszelkich przez Wydział Powiatowy opracowanych spraw, sprawy organizacyjne, sprawy Sejmiku, Wydziału Powiatowego i Komisji; kontrola nad zachowaniem godzin urzędowych i przepisanej porządku w urzędowaniu. Opracowanie wniosków w sprawie wydawania materialnych i formalnych przepisów administracyjnych. Sprawy personalne urzędników Wydziału Powiatowego, asygnowanie poborów dla urzędników i funkcjonariuszy, opracowanie wniosków co do przyjmowania i odprawiania sił pomocniczych oraz opracowanie wniosków na udzielenie urlopów; ewidencja lat starczeństwa i stanu rodzinnego wszystkich urzędników i funkcjonariuszy W. P., o ile to wpływa na zmianę poborów; sprawy dyscyplinarne urzędników i funkcjonariuszy. Wszelkie sprawy dotyczące samorządu powiatowego, miast i gmin włącznie spraw dotyczących dobra publicznego, sprawy budżetowe, sprawy przeprowadzenia wyborów do sejmiku powiatowego oraz rad gminnych, zatwierdzenie wyborów ławników oraz sołtysów, sprawy dyscyplinarne sołtysów i wójtów, sprawy personalne wójtów, sołtysów i przełożonych obszarów dworskich. Statuty i regulaminy gminne.

Opracowanie wszelkich statutów względnie regulaminów w sprawie podatków samorządowych oraz uzgodnienia ich z nowo wydanymi ustawami. Popieranie kultury i sztuki, zarząd gmachu i bibliotek.

Referatowi I. podlega:

Registratura: Sromala Bonifacy i uczeń Mrówczyński Bernard.

Kancelarja: Niedzielska Klara i Hamerska Stefanja.

Centrala telef. i biblioteka: Jakuszówna Anna.

Drukarnia: Gierszewski Bronisław.

Wózny, kasztelan i szofer.

Referat II. Kaliszan Henryk, asystent Wydziału Powiatowego, Szykowski Władysław, praktykant.

Ogólna administracja gmin, sołectw, obszarów dworskich i wójtostw; tworzenie gmin i kasowanie istniejących, wydzielanie wiosek z gmin i włączanie ich do gmin jak wreszcie rozszerzanie granic gmin. Nadzór nad gminami, obszarami dworskimi i wójtostwami, badania i zatwierdzenia etatów gminnych i wójtowskich, badania rachunków kas sołeckich i wójtowskich. Kontrola i perjodyczna lustracja sołectw i urzędów wójtowskich, sesje wójtowskie i sołeckie. Sprawy urzędu stanu cywilnego. Ogólna administracja Urzędów stanu cywilnego, tworzenie

obwodów i kasowanie istniejących, wydziałanie gmin z obwodów Urzędu stanu cywilnego, włączanie gmin do obwodów jak wreszcie rozszerzenie granic obwodów urzędu stanu cywilnego; sprawdzanie rejestrów pobocznych i przesyłanie tychże sądowni pierwszej instancji na przechowanie, sprawy personalne urzędników stanu cywilnego.

Referat III. Chrapkowski Bernard, asystent Wydziału Powiatowego.

Sprawy policyjne wymagające zgodności Wydziału Powiatowego, sprawy drogowo i zdrowo policyjne, ogniowo policyjne oraz straż pożarnicza, sprawy badaczy mięsa i trychynoskopji; sprawy licencji stadników i hodowli bydła; sprawy polowania, osadnicze izby rolniczej i sprawy przewłaszczeniowe. Sprawy wodne i meljoracyjne; wydawanie zarządzeń i orzeczeń odnoszących się do wód płynących nie używanych do żeglugi i spławu traw, tworzenie spółek wodnych regulacyjnych odwodniających, drenarskich oraz wydawanie statutów do tych spółek wykonanie zarządzeń wydanych przez komisje rewizyjne oraz kolegium wodne. Wszelkie sprawy medycinalne z wyjątkiem policji, sprawy personalne lekarzy, dentystów, aptekarzy, akuszerki, desinfektorów i służby pielęgniarskiej; szczepienie ospy. Sprawy sędziów rozjemczych, sędziów niezawodowych i ławników przy sądach powiatowych, koncesje przemysłowe i budowlane, kasacja wyroków, sprawy dzierżawców i likwidacyjne, redakcja Orędownika Urzędowego.

Referat IV. Mazalon Wojciech, asystent Wydziału Powiatowego.

Opieka Społeczna, sprawy ubogo-gminnych i krajowych, sprawy sanitarne, umysłowo chorych, głuchoniemych, ociemniałych i epileptyków. Opieka nad niemowlętami, dziećmi i młodzieżą, zwłaszcza nad sierotami, półsierotami, dziećmi naniedbanymi, opuszczonymi, przestępnymi przez wpływy złego otoczenia, ochronę macierzeństwa. Opieka nad starcami, inwalidami, kalekami, nieuleczalnie chorymi, upośledzonymi umysłowo i wogóle nad niezdolnymi do pracy. Opieka nad bezdomnymi ofiarami wojny i szczególnie ciężko poszkodowanymi, opieka nad więźniami po odbyciu kary. Walka z żebractwem, włóczęgostwem, alkoholizmem i nierządem. Pomoc instytucjom opiekuńczym, prywatnym i współdziałanie z nimi, sprawy kwest na obszar gmin wzgl. całego powiatu. Zasiłki wojskowe dla wojskowych i ich rodzin oraz sprawy wynikające z osobistych i rzeczowych świadczeń wojennych z wyłączeniem spraw podwodowych i kwaterunkowych.

Referat V. Lewandowski, asystent Wydziału Powiatowego, Szablewski, praktykant.

Podatki na rzecz powiatu i samorządu wojewódzkiego:

1. Dodatki do państwowego podatku dochodowego,
2. dodatki do państwowego podatku gruntowego i budynkowego,
3. podatek od przemysłu i handlu,
4. podatek od spożycia, zużycia i produkcji,
5. opłaty od umów o przeniesienie własności nieruchomości,
6. podatek od zaprotestowanych weksli,
7. podatek od spadków i darowizn,
8. podatek od prawa polowania,
9. podatek od posiadania przedmiotów zbytku,
10. specjalne opłaty drogowe.

Podział poszczególnych dodatków do państwowych podatków oraz samoistnych podatków komunalnych na poszczególne gminy, ściąganie wszelkich opłat administracyjnych, ubezpieczenie koni oraz bydła kopytkowego.

Referat VI. Narazie Mazalon Wojciech, asystent Wydziału Powiatowego.

Ubezpieczenie od wypadków w rolnictwie, prawidłowa opieka nad osobami dotkniętymi nieszczęśliwymi wypadkami w czasie, w którym nie rozpoczął się jeszcze dla Zakładu obowiązek udzielania odszkodowań, przekazywanie obowiązków Zakładu na kasę chorych poza 13. tydzień

po wypadku, dozоровanie chorych znajdujących się w opiece lekarskiej oraz przyszłych rentobiorców także już w pierwszych 13. tygodniach po wypadku. Zawieranie umów z lekarzami, kasami chorych i lecznicami co do leczenia i pielęgnowania okaleczonych, współdziałanie przy prowadzeniu spisów producentów, w szczególności przy zgłaszaniu rozpoczęciu zmian i zaprzestaniu przedsiębiorstw. Załatwianie wszelkich sprzeciwów wniesionych przez producentów przeciw uchwałom zarządu sekcji. Opracowanie wymiaru poboru składek dodatków do nich i zaliczek na rzecz Zakładu Ubezpieczeń od wypadków w rolnictwie.

**Powiatowy Urząd Budowlany Koch Herman, budowniczy
Gańcza Damazy, praktykant.**

Zarząd dróg powiatowych, wojewódzkich i państwowych, przekazanych Chojnickiemu Powiatowemu Związkowi Komunalnemu, budowa nowych dróg i mostów, opracowywanie planów i projektów technicznych, sprawy ogólnego zarządu drogowego i kontrola techniczna.

Stosunki służbowe i uposażenie urzędników i funkcjonariuszy.

Stosunki służbowe normuje Statut powiatu chojnickiego dla powiatowych urzędników i funkcjonariuszy komunalnych z dnia 29. grudnia 1922 r. zatwierdzony przez Wojewódzki Sąd Administracyjny dekretem z dnia 30. października 1923 r. z zmianami, uchwalonemi przez Sejmik Powiatowy dnia 3. lipca 1924 r. a zatwierdzony przez Wojewódzki Sąd Administracyjny dekretem z dnia 7. października 1924 r.

Co do uposażenia przejął Statut normy obowiązujące dla urzędników państwowych to jest obecnie art. 3—7 i 11—17 ustawy z dnia 9. października 1923 r. o uposażeniu funkcjonariuszy państwowych i wojska (Dz. U. Rz. P. Nr. 116 poz. 924). Wysokość poborów pracowników komunalnych oznacza się w punktach ustalonych według tabeli w art. 3 cytowanej ustawy. Liczbę punktów w odpowiednim szczeblu stosownej grupy uposażenia, oznaczoną według tej tabeli, zwiększa się o liczbę punktów, należnych tytułem dodatku regulacyjnego (ustęp ostatni powołanego art. 3) i dodatku ekonomicznego.

Finanse Chojnickiego Powiatowego Związku Komunalnego.

Podstawy prawne, zakres działania.

Istotną i zasadniczą zmianę w porównaniu z okresem poprzednim wprowadziła w ustrój, a zwłaszcza w skarbowość Chojnickiego Powiatowego Związku Komunalnego ustawa z dnia 11. sierpnia 1923 r. o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych (Dz. U. Rz. P. Nr. 94 poz. 747). Głównym jednak niedomaganiem nowej ustawy jest ograniczenie powiatowych związków komunalnych w podatkach komunalnych. Ustawodawstwo pruskie przewidywało rozkładanie niepokrytych własnymi dochodami wydatków związku powiatowego (łącznie z przypadającym na powiat podatkiem na rzecz Związku krajowego) na gminy miejskie i wiejskie i obszary dworskie, które wydatki te rozkładały łącznie z podatkiem gminnym na poszczególnych płatników, system ten odpowiadał strukturze samorządów powiatowych i prowincjonalnych jako związków gmin wzgl. powiatów dla wypełniania zadań, przerastających ich siły finansowe i techniczne, a zarazem ułatwiał pobór podatków komunalnych. Ustawodawstwo polskie, a zwłaszcza ustawa z 11. sierpnia 1923 r. zburzyły całą tę logiczną i wypróbowaną już konstrukcję a wprowadziły procentowo ograniczone dodatki do podatków państwowych od gruntów, budynków, spożycia i zużycia, spadków itd. oraz również procentowe udziały w dochodach z państwowego podatku dochodowego i przemysłowego, nadto samoistne podatki powiatowe i wiejskie, które jednak większych dochodów przynosić nie mogą np. od polowania, plakatów i szyldów, ogłoszeń w czasopiśmie, wychodzących rzadziej niż raz na miesiąc itd.

Z drugiej strony pozbawiła ustawa powiaty możności ściągania dochodów z miast na cele powiatowe z których i miasta znaczną mają korzyść. To też najpoważniejsze głosy odezwały się przeciw temu sztucznemu rozrywaniu naturalnych więzów, łączących powiaty z miastami, a zjazd Sejmików Wojewódzkich Rzeczypospol. w grudniu 1923 r. uchwalił w tym kierunku rezolucję.

Wydział Krajowy i Starosta Krajowy Pomorski zwracali też niejednokrotnie uwagę mierzalnych czynników rządowych na te i inne jeszcze wadliwości projektu ustawy oraz interwenjowali w tej sprawie u posłów i senatorów z Pomorza. Tą też drogą udało się usunąć z projektu szereg szkodliwych postanowień, niestety jednak nie wszystkie i przede wszystkim nie te, które jako zasadnicze stanowiły podstawę całego projektu lub przybyły w ciągu dyskusji sejmowej jako wynik kompromisów politycznych. To też Senat uchwalając w lipcu 1923 r. powyższą ustawę, zwrócił się równocześnie do Rządu z wezwaniem usunięcia w drodze noweli szeregu jej braków i błędów. W rezultacie rząd wniósł projekt noweli do tej ustawy (druk sejmowy nr. 1257), który stara się otworzyć związkom komunalnym nowe źródła dochodu, zasadniczych błędów jednak nie usuwa. Wydział Krajowy wezwał przeto pana Starostę Krajowego, aby w dalszym ciągu czuwał nad sprawą i dostarczał rządowi wszelkich materiałów potrzebnych do przedstawienia wyników finansowych ustawy z 11. sierpnia 1923 r. oraz jej braków i niedomagań. Podobną interwencję podjął pan Starosta Krajowy w sprawie wydania rozporządzeń wykonawczych oraz statutów wzorowych dla poszczególnych rodzajów kodatków komunalnych. Ministerstwo Skarbu wydało też dotychczas trzy rozporządzenia wykonawcze z dnia 26. stycznia 1924 r. (Dr. U. Rz. P. Nr. 16 poz. 166, z dnia 18. marca 1924 r. Dz. U. Rz. P. Nr. 31 poz. 317 i z dnia 16. sierpnia 1924 r. Dz. U. Rz. P. Nr. 82 poz. 790) i opracowało szereg statutów wzorowych. Dalszą akcją interwencyjną stanowiła sprawa wykonania art. 10-tej ustawy dot. udziału samorządów w dochodach państwowego podatku od spożycia, zużycia i produkcji. Udział ten otrzymują już komuny począwszy od dnia 1. lipca 1924 r.

Wpływy podatków powiatowych Chojnickiego Powiatowego Związku Komunalnego w czasokresie od 1. stycznia do 31. grudnia 1924 r.

1. Dodatek do podatku gruntowego	70 513,32 zł.
2. Dodatek do państwowego podatku przemysłowego	5 501,23 „
3. Dodatek do państwowego podatku dochodowego (4—5%)	60 864,42 „
4. Dodatek do państwowego podatku od uposażeń służ- bowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę (3%)	— „
5. Udział we wpływach państwowego podatku docho- dowego (30%)	1 368,23 „
6. Dodatek do opłat państwowych a) od patentów na wyrób trunków	— „
b) od patentów na sprzedaż trunków i dodatek do państwowego podatku od spożycia, zużycia wzgl. produkcji	17 445,32 „
7. Opłata komunalna od umów o przeniesienie wła- sności nieruchomości	4 893,48 „
8. Podatek od prawa polowania	2 213,07 „
9. Podatek od psów	16 271,25 „
10. Podatek od przedmiotów zbytku	— „
11. Podatek na cele inwestycyjne	— „
12. Podatek od samochodów	2 127,— „
13. Dodatek do podatku od spadku i darowizn na obsza- rach dworskich	777,63 „
14. Podatek od budynków	609,81 „
15. Specjalne opłaty drogowe	23 716,50 „
16. Opłaty administracyjne	2 994,74 „
17. Kary za zwłokę	2 905,37 „
Razem	212 201,37 zł.

SPRAWOZDANIE z działalności powiatowego Urzędu Budowlanego.

a) Podstawa prawna.

Podstawę prawną stanowi ustawa z 10. grudnia 1920 r. (Dz. U. Rz. P. 1921 nr. 6 poz. 32) o budowie i utrzymaniu dróg publicznych. Zakres działania powiatowych i gminnych związków samorządowych na terenie b. zaboru pruskiego w dziedzinie gospodarki drogowej, pozostaje niezmienny aż do czasu wejścia w życie obowiązujących całe Państwo ustaw o samorządzie. Ponieważ art 38 ustawy drogowej postanawia, że w byłej dzielnicy pruskiej pozostaje w dziedzinie gospodarki drogowej dotychczasowy zakres działania wojewódzkich, powiatowych i gminnych związków samorządowych, pozostają upaństwowione drogi powiatowe w dotychczasowym zarządzie, a Starostwo Krajowe wypłaca powiatowi przypadającą na jego część dotacji według długości sieci dróg państwowych w danym powiecie.

W roku 1924 udzielono Chojnickiemu Powiatowemu Związkowi Komunalnemu zasiłków:

a) na drogi państwowe	29 651,54 zł.
b) na drogi wojewódzkie	4 058,81 „
c) na drogi powiatowe	15 685,89 „
Razem	49 396,24 zł.

b) Specjalne opłaty drogowe.

Budowa i utrzymanie dróg powiatowych dokonywa się z funduszy powiatowego Związku samorządowego. Fundusze te tworzą się ze źródeł ogólno-samorządowych, bądź też z opłat specjalnych na ten cel przeznaczonych, a uchwalonych przez powiatowy związek komunalny.

Wobec tego, że wszelkie wprowadzone na podstawie ustawy z dnia 11. sierpnia 1923 r. o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych podatki i opłaty komunalne nie pokrywają wydatków Chojnickiego Powiatowego Związku Komunalnego z powyższego tytułu bez specjalnych opłat drogowych, był Sejmik Powiatowy zmuszony do ustawienia i uchwalenia nowego statutu o poborze na rzecz Chojnickiego Związku Komunalnego specjalnych opłat drogowych na zasadzie art. 19. ustawy drogowej z dnia 10. grudnia 1920 r.

Uchwalony przez Sejmik Powiatowy w dniu 3. października 1924 r. statut opiera się na systemie rozkładu niepokrytych innymi źródłami finansowymi kosztów budowy i utrzymania dróg powiatowych na właścicieli gruntów i budynków oraz na przedsiębiorstwa handlowe i przemysłowe.

Klucz rozdziału jest:

- dla płatników podatku gruntowego zasadniczy katastralny podatek gruntowy,
- dla płatników podatku budynkowego z wyjątkiem wiejskich lub ściśle związanych z prowadzeniem gospodarstwa rolnego, wymierzony państwowy podatek budynkowy,
- dla przedsiębiorstw przemysłowych i handlowych cena wykupionego świadectwa przemysłowego na dany rok operacyjny.

Podatek wypływający z tego rozkładu jest repartycyjnym podatkiem drogowym, ponieważ pokrywa w drodze rozkładu cały roczny niedobór drogowy.

Drogi Państwowe, Wojewódzkie i Powiatowe.

Ogólna liczba dróg państwowych, wojewódzkich i powiatowych pozostająca pod Zarządem Chojnickiego Powiatowego Związku Komunalnego wynosi 188.964 klm. Na przestrzeni tej wykonano 10.545 klm. nowego nasypu, przyczem zużyto 2493,50 kbm. kamieni i 2159 kbm. żwiru. Na drogi letnie rozsypano 72,00 kbm. kamieni i 42.11 kbm. żwiru. Ogółem wydatkowano na wspomniane drogi 93 937,46 zł. Oprócz tego nabyto nowy walec parowy za cenę 30 000 złotych i traktor „Fordson“ do zwożenia materiałów drogowych.

Drogi gminne.

O ile możności starano się również uporządkować drogi gminne i to po części za współudziałem powiatu w udzielaniu zapomóg, po części na koszt odnośnej gminy.

Szkółka drzew.

Założona w roku 1920 i dozorowana przez budowniczego powiatowego szkółka drzew istnieje i rozwija się.

Spółki wodne.

Spółek meljoracyjnych, pozostających pod kontrolą rządu, posiada powiat 11.

1. Spółka dla regulacji Susker Mühlenfliess.
2. Spółka dla odwodnienia łąk Peplina.
3. Spółka dla odwodnienia łąk Ostrowite—Granowo.
4. Spółka dla odwodnienia łąk Sania.
5. Spółka drenarska Ostrowite—Granowo.
6. Spółka drenarska Lichnowy.
7. Spółka dla regulacji młynówek Jarcewo.
8. Spółka dla utrzymania Brdy poniżej jeziora Łukomie.
9. Przymusowa spółka dla regulacji rzeki Niechwaszcza.
10. Spółka dla regulacji rzeki górnej Kamionki.
11. Spółka dla regulacji Brdy powyżej jeziora Łukomie.

Raz do roku odbywają się oględziny pod ścisłą kontrolą tutejszego urzędu i nawet najmniejsze niedomagania są natychmiast usuwane. Obecny stan spółek jest zadawalniający.

Na zasadzie art. 189 ustawy wodnej z dnia 19. września 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 102 z dnia 27. 11. 22 r. poz. 936) oraz w myśl okólnika Pana Wojewody Pomorskiego z dnia 20. czerwca 1923 r. (l. dz. IX e 643/23) utworzono przy Starostwie:

Powiatowe Kolegium dla Spraw Wodnych.

Do zakresu działania Kolegium należy wydawanie uchwał w sprawach wodnych załatwionych przez władzę administracyjną I. instancji w myśl art. 187 wyżej cytowanej ustawy wodnej.

W skład Powiatowego Kolegium dla Spraw Wodnych weszli:

a) Jako członkowie:

1. Jan Popiel, Starosta chojnicki jako przewodniczący,
2. Wawrzyniec Jankowski, starszy referent, jako zastępca przewodniczącego,
3. Gólnik, kierownik Państwowego Urzędu Budownictwa Meljoracyjnego w Toruniu, jako delegat budownictwa meljoracyjnego,
4. Franciszek Czarnowski z Zalesia, właściciel ziemski, jako delegat Wydziału Powiatowego.

b) Jako zastępcy członków:

Jan Głowczewski, właściciel ziemski z Lipiennicy.

Termin kadencji członków obywatelskich trwa lat 5.

Sprawozdanie Biura Opieki Społecznej.

1. Sprawy ubogo-gminnych i krajowych po myśli ustawy z dnia 30. V. 1908 r.

Wniosków o przyznanie bieżącej zapomogi gminnej wpłynęło 41. Przyznano bieżących zapomóg gminnych 14 petentom, oddalono 18 wniosków, dochodzenia toczą się w 9 sprawach.

Umieszczanie umysłowo chorych w zakładach psychiatrycznych i dzieci głuchoniemych i ociemniałych w odpowiednich krajowych zakładach Opieki Społecznej.

Z powiatu chojnickiego znajdowało się w 1924 r.

w Kraj. Zakładzie Psychj. w Kocborowie	29 osób
w Kraj. Zakładzie Psychj. w Świeciu	5 „
w Kraj. Zakładzie Opieki Społ. w Wejherowie	6 „
w Kraj. Zakładzie dla ociemniałych w Bydgoszczy	1 dziecko

Razem 41 osób

Od 1. stycznia do 31. marca 1924 r. płacił powiat chojnicki pełne koszty pielęgnacji za wyż wymienione osoby, a ściągął $\frac{1}{3}$ część kosztów od związków ubogich ubowiązanych do ponoszenia tychże. Od 1. kwietnia 1924 r. płaci powiat chojnicki przypadające na niego $\frac{2}{3}$ kosztów, a odnośne związki ubogich $\frac{1}{3}$ powstałych kosztów utrzymania wprost do odnośnych zakładów. Koszta pielęgnacji zapłacone przez powiat w 1924 r. wynoszą 11 500,93 zł. Odnośne związki ubogich zwróciły powiatowi wyłożoną za nie $\frac{1}{3}$ kosztów utrzymania powstałych do 31. marca 1924 r. w kwocie 958,01 zł.

W roku 1924 umieszczono, ze względu na bezpieczeństwo publiczne i osobiste pacjentów 9 osób w Zakładzie Psychiatrycznym w Kocborowie i 1 osobę w Zakładzie Psychiatrycznym w Świeciu. Zwolniono 1 osobę z Zakładu Psychiatrycznego w Kocborowie, zmarła 1 osoba w Zakładzie Psychiatrycznym w Świeciu i 1 osoba w Kocborowie.

2. W ciągu roku 1924 zgłoszono 54 wypadki w rolnictwie. Za nieprzestrzeżenie przepisów ochronnych podano do ukarania 2 osoby, którym Zarząd Główny w Poznaniu grzywny wymierzył.

Po myśli zarządzenia Starosty Krajowego w Poznaniu z dnia 14. września 1923 r. l. dz. 12—1687/23, ustanawia świadczenia i wydaje uchwały w przedmiocie nieszczęśliwych wypadków w rolnictwie nie Sekcja, lecz Zarząd Główny w Poznaniu, wobec czego nie przedkładano Wydziałowi Powiatowemu w roku 1924 żądanych spraw rentowych do uchwalenia. Sekcja przeprowadza tylko postępowania wstępne, rozpisywanie i ściąganie składek.

Składki na rzecz Zakładu Ubezpieczeń od wypadków w rolnictwie w Poznaniu obliczono i ściągnięto za rok 1923 w wysokości 30 000 mk. w stosunku do jednej marki wymierzonego podatku gruntowego i fikcyjnego. Poza składkami pobranymi w wyżej wspomnianej wysokości rozpisuje się składki dodatkowe wysokości 0,50 zł. w stosunku do jednej marki wymierzonego podatku gruntowego i fikcyjnego.

Wydatki Sekcji Zakładu Ubezpieczeń od wypadków w Rolnictwie w Poznaniu w roku 1924, za orzeczenia lekarskie, druki itd. wynoszą 327,58 zł.

Wyszkolenie akuszerok.

Uchwała Sejmiku Wojewódzkiego z dnia 12. września 1923 r. w przedmiocie utworzenia Krajowej Szkoły Położnych w Chełmnie nie mogła być zrealizowana, gdyż Wydział Powiatowy w Chełmnie postawił w ostatniej chwili nadto wygórowane żądania za dzierżawę gmachu Lecznicy Powiatowej. P. Starosta Krajowy czynił przeto starania o utworzenie związku celowego samorządów wojewódzkich poznańskiego i pomorskiego, celem wspólnego prowadzenia szkoły dla położnych przy Klinice Krajowej w Poznaniu. Pertraktacje nie posunęły się jednak tak daleko, aby już obecnie można myśleć o stworzeniu takiego związku, zresztą projektowana zmiana granic między wojew. poznańskim a wojew. Pomorskiem stwarza i w tym kierunku odmienną sytuację. Wobec tego nie pozostało nic innego, jak korzystać z bardzo ograniczonej i niewystarczającej ilości miejsc, zarezerwowanych dla kandydatek z Pomorza w szkole położnych w Poznaniu.

W roku 1924 brało udział w kursach położnych 3 kandydatki z powiatu chojnickiego i wszystkie korzystały z zapomogi z funduszu krajowego w wysokości $\frac{2}{3}$ kosztów t. j. 24,— zł. miesięcznie. Kurs trwał 12 miesięcy. Wszystkie kandydatki ukończyły kurs i zdały egzamin.

Izba Mieszkaniowa Urzędu Rozjemczego.

Od 1. czerwca 1924 r. weszła w życie nowa ustawa o ochronie lokatorów z dnia 11. kwietnia 1924 r. Dz. Ust. Rz. P. Nr. 39 poz. 406, wobec czego dotychczasowa Izba Mieszkaniowa Urzędu Rozjemczego dla spraw najmu przestała urzędować z dniem 31. maja 1924 r. W czasie od 1. stycznia do 31. maja 1924 r. załatwiano prace końcowe przy wnioskach z roku ubiegłego, — nowych wniosków w tym czasie nie stawiono, a późniejsze odsyłano nadawcom z tem, że w myśl obowiązującej wyżej cytowanej ustawy, należy takowe stawić do Sądu.

Administracja gmin wiejskich.

Stosownie do § 139 ordynacji gminnej dokonuje Przewodniczący Wydziału Powiatowego nadzoru nad należytą i sprężystą administracją spraw gmin wiejskich i obszarów dworskich według postanowień ordynacji gminnej dla 7 wschodnich prowincji Monarchji z dnia 3. lipca 1891 r. (Zbiór Ustaw str. 233) oraz ustawy z dnia 1. sierpnia 1919 r. o tymczasowej organizacji zarządu byłej dzielnicy pruskiej (Dz. Ustaw Rzeczypospolitej nr. 64 poz. 383). W szczególności przeprowadza się ściśle badanie budżetów gminnych oraz zamknięć rachunkowych kas gminnych.

W roku 1924 przeprowadzono szczegółową lustrację administracyjną wszystkich Urzędów gminnych oraz kas gminnych. Spostrzeżone przy lustracjach braki i usterki zostały już — jako odnośni wójtowie stwierdzili w większej części gmin usunięte.

Celem zaznajomienia Sołtysów powiatu chojnickiego z najważniejszymi zasadami sprawnej administracji zwołano w miesiącu kwietniu 1924 r. sesję sołtysów. Ze względów komunikacyjnych odbyły się sesje w 4 miejscowościach powiatu a mianowicie: dnia 16. kwietnia w Chojnicach, dnia 17. kwietnia w Czersku, dnia 24. kwietnia w Brusach i dnia 25. kwietnia w Lipnicy. W nawiązaniu do okólnika Przewodniczącego Wydziału Powiatowego z dnia 27. marca 1924 r. l. dzien. Ia 758/24 W. P. wyłożono sołtysom najważniejsze zasady wewnętrznego ustroju biur sołeckich oraz sprawnej administracji w zarządzie gminnym, jak również, najważniejsze zasady ustawy z dnia 11. sierpnia 1923 r. o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych.

W powiecie chojnickim znajduje się 88 gmin wiejskich i 40 obszarów dworskich, 65 gmin mają Rady gminne, zaś reszta 23 Zgromadzenie gminne.

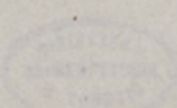
Istnieje zamiar przegminowania rozkolonizowanych obszarów dworskich Okręgowego Urzędu Ziemi Powąłki, Kłodawa, Grunsberg, Stare-Prusy i Pawłowo. Obszary dworskie Powąłki i Kłodawa zamierza się wcielić do gminy politycznej Kłodawa, obszar dworski Grunsberg do gminy politycznej Krojanty, obszar dworski Stare-Prusy do gminy politycznej Łęg, zaś z obszaru dworskiego Pawłowo zamierza się stworzyć samodzielną gminę polityczną. Sprawa ta jednakże dotychczas nie jest jeszcze aktualną.

Również nie jest jeszcze aktualną sprawa utworzenia z miejscowości Brzozowo i Pupkowo należących obecnie do gminy Brzeźno, samodzielnej gminy politycznej. Miejscowości te należały dawniej do gminy Gr. Peterkau (Niemcy) przypadły przy wytknięciu granicy polsko-niemieckiej do Polski i przydzielone zostały na mocy uchwały Rady Powiatowej powiatu chojnickiego z dnia 31. 8. 1920 r. do gminy Brzeźno. Obecnie mieszkańcy tychże dwóch miejscowości czynią wszelkie możliwe starania o utworzenie z miejscowości Brzozowo i Pupkowo samodzielnej gminy politycznej.

Wobec wejścia w życie ustawy z dnia 11. 8. 23 r. o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych, która zmienia w zupełności dotychczasowy system opodatkowania w gminach wiejskich, a w szczególności wobec późnego ukazania się rozporządzenia wykonawczego do tejże ustawy, powzięcie przez zarządy gmin wiejskich uchwał odnośnie do pobierania dodatków do podatków państwowych oraz podatków samoistnych doznało w roku 1924 pewnego opóźnienia. Z 88 gmin wiejskich tut. powiatu zatwierdzone zostały przez Wydział Powiatowy do końca grudnia 1924 r. uchwały wzgl. statuty w przedmiocie pobierania podatków samoistnych 75 gmin

wiejskich. Wobec braku odpowiednich źródeł dochodowych przewidzianych ustawą z dnia 11. 8. 1923 r. o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych zwłaszcza mniejsze gminy powiatu chojnickiego walczą z ogromnymi trudnościami finansowymi. Większa część jednak gmin tych zrównoważyła swe budżety przez pokrycie niedoborów dobrowolnymi datkami. Do końca grudnia 1924 r. stawiły trzy gminy powiatu tutejszego wnioski o udzielenie im przez Powiatowy Związek Komunalny na podstawie art. 34 ustawy z dnia 11. sierpnia 1923 r. zapomogi ze względu na to, iż pomimo wyzyskania wszystkich źródeł dochodowych nie są w możności pokryć wszystkich wydatków bieżących. Przeprowadza się ściśle badania, czy gminy te rzeczywiście należycie wyzyskały wszystkie ustawą przewidziane źródła dochodowe, poczem zależnie od stanu sprawy nastąpi ewentualne przyznanie gminom tem zapomóg po myśli art. 34 ustawy z dnia 11. sierpnia 1923 r. o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych z funduszu Powiatowego Związku Komunalnego.

Drugostronnie podaje się wykaz miejscowości powiatu chojnickiego należących do poszczególnych gmin miejskich, wiejskich i obszarów dworskich.

L. p.	Gmina względnie obszar dworski	Do gminy lub obszaru dworskiego należące miejscowości, kolonje, leśn. i wybudowania	Liczba ludności	Obwód miejski wzgl. wójtowski	Poczta
1.	Chojnice	Chojnice Chojnaty Dolina Grunowo Karolewo nr. 1 Karolewo nr. 2 Osady Topole nr. 1 Topole nr. 2 Topole nr. 3 Wolność nr. 1 Wolność nr. 2 Władysławek Zamieście Zacisze	10 435	Chojnice	Chojnice
2.	Angowice	Angowice	324	Ogorzelines	Chojnice
3.	Bąk	Bąk Bąkowy-Młyn	143	Karsin	Karsin
4.	Będźmierowice	Będźmierowice	820	Łęg	Łęg
5.	Bielawy	Bielawy Kwieki	303	Cis	Gutowiec
6.	Blumfeld	Blumfeld	161	Zamarte	Kamień
7.	Borowy-Młyn	Borowy-Młyn Upiłka Wierzchocina Rosocha Halkenbrück leśn. Ferdinanshof leśn.	1 307	Borowy-Młyn	Borowy-Młyn
8.	Borsk	Borsk Śluza	167	Wiele	Borsk
9.	Borzyszkowy	Borzyszkowo Głodowo wybudow. Brzóska " Skryte "	453	Borzyszkowo	Lipnica
10.	Brusy	Brusy	2 311	Brusy	Brusy

Obwód urzędu stanu cywilnego	Obwód policji państwowej	Obwód urzędu katastralnego	Obwód sądu Powiatowego	Parafia kościelna	
				katolicka	ewangelicka
Chojnice	Chojnice	Chojnice	Chojnice	Chojnice	Chojnice
Angowice	Chojnice	Chojnice	Chojnice	Chojnice	Chojnice
Karsin	Karsin	Chojnice	Czersk	Karsin	Mokre
Łęg	Łęg	Chojnice	Czersk	Czersk	Czersk
Czersk	Czersk	Chojnice	Czersk	Czersk	Czersk
Zamarte	Deregowice	Chojnice	Chojnice	Ogorzeliny	Kamień pow. sępol.
Borowy-Młyn	Brzeźno	Chojnice	Chojnice	Borowy-Młyn	Borowe
Wiele	Wiele	Chojnice	Chojnice	Wiele	Mokre
Borzyszkowo	Lipnica	Chojnice	Chojnice	Borzyszkowo	Borowy-Młyn
Brusy	Brusy	Chojnice	Chojnice	Brusy	Kosobudy

L. p.	Gmina względnie obszar dworski	Do gminy lub obszaru dworskiego należące miejscowości, kolonie, leśn. i wybudowania	Liczba ludności	Obwód miejski wzgl. wójtowski	Poczta
11	Brzeźno	Brzeźno Biała Brzozowo Brzeziński Młyn Pupkowo Janowo Brzezinek Knak Kaczewo	1392	Brzeźno	Brzeźno
12	Ciechocin	Ciechocin	489	Sławęcın	Ostrowite
13	Charzykowo	Charzykowo Funka	379	Chojniczki	Chojnice
14	Chełmy Małe	Chełmy Małe Antoniewo Dąbrówka Badzianka Mościska Blachowo	560	Wielkie Chełmy	Małe Chełmy
15	Chojniczki	Chojniczki Bandowshöhe Wilhelminka Vogelsang	300	Chojniczki	Chojnice
16	Czapiewice	Czapiewice	456	Brusy	Brusy
17	Czarniż	Czarniż Olszyny	440	Żabno	Męcikał
18	Czarnowo	Czarnowo	360	Brusy	Brusy
19	Czersk	Czersk Czersk leśniczówka Gałęznica Łubianka	6705	Czersk	Czersk
20	Czyczkowo	Czyczkowo	1035	Brusy	Brusy
21	Deręgowice	Deręgowice Kamionka wybud.	277	Zamarte	Ogorzeliny
22	Giełdon	Giełdon Okręglik Trzemeszno	168	Żabno	Męcikał
23	Gliśno	Gliśno	367	Borzyszkowo	Lipnica

Obwód urzędu stanu cywilnego	Obwód policji państwowej	Obwód urzędu katastralnego	Obwód sądu Powiatowego	Parafja kościelna	
				katolicka	ewangelicka
Brzeźno	Brzeźno	Chojnice	Chojnice	Brzeźno	Pietrzykowo (Niemcy)
Ostrowite	Ostrowite	Chojnice	Chojnice	Ciechocin	Chojnice
Chojniczki	Chojnice	Chojnice	Chojnice	Chojnice	Chojnice
Brusy	Brusy	Chojnice	Chojnice	Brusy	Kosobudy
Chojniczki	Chojnice	Chojnice	Chojnice	Chojnice	Chojnice
Brusy	Brusy	Chojnice	Chojnice	Brusy	Kosobudy
Brusy	Brusy	Chojnice	Chojnice	Brusy Rytel	Kosobudy Rytel
Brusy	Brusy	Chojnice	Chojnice	Brusy	Kosobudy
Czersk	Czersk	Chojnice	Czersk	Czersk	Czersk
Brusy	Brusy	Chojnice	Chojnice	Brusy	Kosobudy
Zamarte	Deregowice	Chojnice	Chojnice	Chojnice	Chojnice
Brusy	Brusy	Chojnice	Chojnice	Brusy	Kosobudy
Borzyszkowo	Lipnica	Chojnice	Chojnice	Borzyszkowo	Gr. Tuchen (Niemcy)

L. p.	Gmina względnie obszar dworski	Do gminy lub obszaru dworskiego należące miejscowości, kolonje, leśn. i wybudowania	Liczba ludności	Obwód miejski wzgl. wójtowski	Poczta
24	Gliśno Małe	Gliśno Małe Dąbrowa	254	Kosobudy	Brusy
25	Główczewice	Główczewice	336	Leśno	Lubnia
26	Gockowice	Gochowice	137	Sternowo	Silno
27	Gotelp	Gotelp Nowe Brusy Przyjaźnia Pustki	878	Łęg	Gotelp
28	Granowo	Granowo	242	Pawłowo	Silno
29	Górki	Górki Kliczkowy Smolewo	589	Wiele	Borsk Wiele Karsin
30	Huta	Huta Broda Chłopowo Neumil Rudziny	547	Kosobudy	Kosobudy
31	Jerzmionki	Jerzmionki	160	Zamarte	Ogorzeliny
32	Karsin	Karsin Dębowice Miszak Popiagóra	1 828	Karsin	Karsin
33	Kiełpin	Kiełpin Binduga Nowa Karczma	343	Żychce	Chocina
34	Kiedrowice	Kiedrowice	407	Lipnica	Lipnica
35	Klaskawa	Klaskawa Mosna Struga	538	Szynwałd	Czersk
36	Klonia	Klonia Klon	117	Żabno	Rytel
37	Kłodawa	Kłodawa Kłodawka Alnia wybud.	130	Krojanty	Powałki

Obwód urzędu stanu cywilnego	Obwód policji państwowej	Obwód urzędu katastralnego	Obwód sądu powiatowego	Parafia kościelna	
				katolicka	ewangelicka
Brusy	Lubnia	Chojnice	Chojnice	Brusy	Kosobudy
Leśno	Lubnia	Chojnice	Chojnice	Leśno	Kosobudy
Silno	Ostrowite	Chojnice	Chojnice	Silno	Chojnice
Łęg	Czersk	Chojnice	Czersk	Łęg	Mokre
Lichnowy	Ostrowite	Chojnice	Chojnice	Lichnowy	Chojnice
Wiele	Wiele	Chojnice	Chojnice	Wiele	Mokre
Brusy	Karsin	Chojnice	Chojnice	Wiele	Kosobudy
Zamarte	Deręgowice	Chojnice	Chojnice	Ogorzeliny	Chojnice
Karsin	Karsin	Chojnice	Czersk	Karsin	Mokre
Żychce	Konarzyny	Chojnice	Chojnice	Konarzyny	Sampol (Niemcy)
Lipnica	Lipnica	Chojnice	Chojnice	Borzyszkowo	Borowe Peterkan (Niemcy)
Szynwałd	Łęg	Chojnice	Czersk	Czersk	Czersk
Rytel	Rytel	Chojnice	Chojnice	Rytel	Rytel
Krojanty	Chojnice	Chojnice	Chojnice	Nowacerkiew	Chojnice

L. p.	Gmina względnie obszar dworski	Do gminy lub obszaru dworskiego należące miejscowości, kolonie, leśn. i wybudowania	Liczba ludności	Obwód miejski wzgl. wójtowski	Poczta
38	Konarzyny	Konarzyny Zielona Huta Niepszczołąg	695	Konarzyny	Konarzyny
39	Konarzynki	Konarzynki Kokoszka	130	Konarzyny	Konarzyny Swornegacie
40	Kosobudy	Kosobudy Kinice	1 245	Kosobudy	Kosobudy
41	Krojanty	Krojanty	40	Krojanty	Powałki
42	Kruszyny	Kruszyny Kramarska wyb. Głuche " Fiszewo " Odnoga "	82	Leśno	Przymuszewo
43	Kurcze	Kurcze Bagna Szynwałd	389	Szynwałd	Czersk
44	Łęg	Łęg Złemięso Bukowagóra Kęsza Lipki Łęskie parcele Szałamaje Szyszkowiec Wędęły	2 123	Łęg	Łęg
45	Łąkie	Łąkie Łąki Młyn	720	Brzeźno	Brzeźno
46	Legbąd	Legbąd Lasek Fojutowo Konzbłota	826	Legbąd	Legbąd
47	Łędy	Łędy	150	Leśno	Przymuszewo
48	Lichnowy	Lichnowy	780	Pawłowo	Lichnowy
49	Lipnica	Lipnica Smoldziny	499	Lipnica	Lipnica
50	Łosiny	Łosiny Jaty	271	Cis	Legbąd
51	Łubna	Łubna Budziska Kamienna góra	591	Mokre	Czersk

Obwód urzędu stanu cywilnego	Obwód policji państwowej	Obwód urzędu katastralnego	Obwód sądu powiatowego	Parafja kościelna	
				katolicka	ewangelicka
Konarzyny	Konarzyny	Chojnice	Chojnice	Konarzyny	Sampol (Niemcy)
Konarzyny	Konarzyny	Chojnice	Chojnice	Konarzyny	Sampol (Niemcy)
Brusy	Brusy	Chojnice	Chojnice	Brusy	Kosobudy
Krojanty	Chojnice	Chojnice	Chojnice	Chojnice	Chojnice
Leśno	Lubnia	Chojnice	Chojnice	Leśno	Sominy (Niemcy)
Szynwałd	Czersk	Chojnice	Czersk	Czersk	Czersk
Łęg	Łęg	Chojnice	Czersk	Łęg	Czersk
Brzeźno	Brzeźno	Chojnice	Chojnice	Borzyszkowy	Sampol (Niemcy)
Kurcze	Czersk	Chojnice	Czersk	Legbąd	Czersk
Leśno	Lubnia	Chojnice	Chojnice	Leśno	Suminy (Niemcy)
Lichnowy	Ostrowite	Chojnice	Chojnice	Lichnowy	Chojnice
Lipnica	Lipnica	Chojnice	Chojnice	Borzyszkowo	Borowy Młyn
Czersk	Czersk	Chojnice	Czersk	Legbąd	Czersk
Mokre	Czersk	Chojnice	Czersk	Czersk	Mokre

L. p.	Gmina względnie obszar dworski	Do gminy lub obszaru dworskiego należące miejscowości, kolonie, leśn. i wybudowania	Liczba ludności	Obwód miejski wzgl. wójtowski	Poczta
52	Lubnia	Lubnia Lamk Popówka	682	Leśno	Lubnia
53	Luboń	Luboń Hamermłyn Rudnik Stoltmany	286	Lipnica	Lipnica
54	Malachyn	Malachyn	783	Mokre	Czersk
55	Męcikał	Męcikał Kosobudno Pokrzywno Struga Turowiec Parowa Czernica kolonja Dąbrówka kolonja	460	Żabno	Męcikał
56	Miedzno	Miedzno	126	Karsin	Karsin
57	Mielno	Mielno Karpno Mogiel Modziel Mieionki Parszczenica	679	Ziel. Chocina	Ziel. Chocina
58	Mokre	Mokre Mokre-Rówki Nowa-Juńcza Nowa Juńcza leśnictw.	351	Mokre	Mokre
59	Moszczenica	Moszczenica	224	Zamarte	Ogorzeliny
60	Nowacerkiew	Nowacerkiew	560	Sternowo	Nowacerkiew
61	Nowawieś	Nowawieś	90	Zamarte	Kamień
62	Nowydwór	Nowydwór	198	Ogorzeliny	Ogorzeliny
63	Odry	Odry Odry-Miedzno	427	Mokre	Gotelp
64	Ogorzeliny	Ogorzeliny Melanowo Melanówko	802	Ogorzeliny	Ogorzeliny

Obwód urzędu stanu cywilnego	Obwód policji państwowej	Obwód urzędu katastralnego	Obwód sądu Powiatowego	Parafja kościelna	
				katolicka	ewangelicka
Leśno	Lubnia	Chojnice	Chojnice	Brusy	Kosobudy
Lipnica	Lipnica	Chojnice	Chojnice	Borzyszkowo	Borowy Młyn
Mokre	Czersk	Chojnice	Czersk	Czersk	Mokre
Brusy	Brusy	Chojnice	Chojnice	Brusy	Kosobudy
Karsin	Karsin	Chojnice	Czersk	Karsin	Mokre
Ziel. Chocina	Ziel. Chocina	Chojnice	Chojnice	Borzyszkowo	Borowe
Mokre	Czersk	Chojnice	Czersk	Czersk	Mokre
Angowice	Deregowice	Chojnice	Chojnice	Chojnice	Chojnice
Sternowo	Rytel	Chojnice	Chojnice	Nowacerkiew	
Zamarte	Deregowice	Chojnice	Chojnice	Ogorzeliny	Chojnice
Angowice	Deregowice	Chojnice	Chojnice	Ogorzeliny	Chojnice
Mokre	Karsin	Chojnice	Czersk	Karsin	Mokre
Zamarte	Deregowice	Chojnice	Chojnice	Ogorzeliny	Kamień pow. sępol.

L. p.	Gmina względnie obszar dworski	Do gminy lub obszaru dworskiego należące miejscowości, kolonie, leśn. i wybudowania	Liczba ludności	Obwód miejski wzgl. wójtowski	Poczta
65	Orlik	Orlik	304	Leśno	Lubnia
66	Osowo	Osowo Zamość Białełoto Popia góra wyb.	1 180	Karsin	Karsin
67	Ostrowita	Ostrowita Ostrowite (dolne)	351	Bórzyszkowo	Lipnica
68	Ostrowite	Ostrowite	828	Silno	Ostrowite
69	Osusznica	Osusznica Osusznica-Nowa Owsne-Ostrowy Rucenwałd Wielkie Osowo Małe Osowo Osusznica nadl.	271	Borowe	Lipnica
70	Prądzona	Prądzona Prądziński Młyn	449	Lipnica	Lipnica
71	Prądzonka	Prądzonka	190	Lipnica	Zapceń
72	Przytarnia	Przytarnia	413	Wiele	Wiele
73	Rytel	Rytel Jeziorki osada Konigort Wędoły Zarzecze Kaliska Rytel wybud.	1 286	Rytel	Rytel
74	Rolbik	Rolbik Milachowo	171	Wielkie Chełmy	Małe Chełmy
75	Silno	Silno	619	Silno	Silno
76	Skorzewo	Skorzewo Skorzewko Blachowo	185	Leśno	Przymuszewo
77	Sławęcín	Sławęcín	790	Sławęcín	Sławęcín
78	Zapceń	Zapceń Kłonicznica Zielonka Sąteczno	336	Lipnica	Lipnica

Obwód urzędu stanu cywilnego	Obwód policji państwowej	Obwód urzędu katastralnego	Obwód sądu powiatowego	Parafja kościelna	
				katolicka	ewangelicka
Leśno	Lubnia	Chojnice	Chojnice	Leśno	Kosobudy
Karsin	Karsin	Chojnice	Czersk	Wiele	Mokre
Borzyszkowo	Lipnica	Chojnice	Chojnice	Borzyszkowo	Borowe
Ostrowite	Ostrowite	Chojnice	Chojnice	Ostrowite	Chojnice
Borowe	Lipnica	Chojnice	Chojnice	Borzyszkowo	Borowe
Lipnica	Lipnica	Chojnice	Chojnice	Borzyszkowo	Borowy Młyn
Lipnica	Lipnica	Chojnice	Chojnice	Studnice (Niemcy)	Suminy
Wiele	Wiele	Chojnice	Chojnice	Wiele	Mokre
Rytel	Rytel	Chojnice	Chojnice	Rytel	Rytel
Leśno	Swornegacie	Chojnice	Chojnice	Leśno	Kosobudy
Silno	Ostrowite	Chojnice	Chojnice	Silno	Chojnice
Leśno	Lubnia	Chojnice	Chojnice	Leśno	Suminy (Niemcy)
Ostrowite	Ostrowite	Chojnice	Chojnice	Sławęcin	Chojnice
Lipnica	Lipnica	Chojnice	Chojnice	Borzyszkowo	Borowe

L. p.	Gmina względnie obszar dworski	Do gminy lub obszaru dworskiego należące miejscowości, kolonie, leśn. i wybudowania	Liczba ludności	Obwód miejski wzgl. wójtowski	Pocшта
79	Stara Jańcza	Stara Juńcza	155	Mokre	Czersk
80	Swornegacie	Swornegacie Sania Nowe Swornegacie Zbryca Pięšno wybudow.	1 176	Wielkie Chełmy	Swornegacie
81	Sternowo	Sternowo Lotyn Nicponia Jakubowo	373	Sternowo	Nowa Cerkiew
82	Wiele	Wiele Biała Góra Piątkowo Jeżewo	1 298	Wiele	Wiele
83	Windorpie	Windorpie Peplin Parzyn Babiałata Gapowo Otnoga	170	Leśno	Przymuszewo
84	Wdzydze Tucholskie	Wdzydze Tucholskie Barłogi Lipa Czyste	286	Wiele	Borsk
85	Wojsk	Wojsk Bebek wybudow. Pieck Skryte Mlemlowo Borsk Kozy	319	Borzyszkowo	Lipnica
86	Wysoka Zaborska	Wysoka Zaborska	119	Leśno	Lubnia
87	Zalesie	Zalesie	565	Leśno	Brusy
88	Zapędowo	Zapędowo Gardtki Lutom Lutomski most Lutomski młyn Lutom leśnictwo	505	Rytel	Rytel

Obwód urzędu stanu cywilnego	Obwód policji państwowej	Obwód urzędu katastralnego	Obwód sądu powiatowego	Parafja kościelna	
				katolicka	ewangelicka
Mokre	Czersk	Chojnice	Czersk	Czersk	Mokre
Swornegacie	Swornegacie	Chojnice	Chojnice	Swornegacie	Sampol (Niemcy)
Sternowo	Rytel	Chojnice	Chojnice	Nowa Cerkiew	Rytel
Wiele	Wiele	Chojnice	Chojnice	Wiele	Mokre
Leśno	Lubnia	Chojnice	Chojnice	Leśno	Suminy (Niemcy)
Wiele	Wiele	Chojnice	Chojnice	Wiele	Mokre
Borzyszkowo	Lipnica	Chojnice	Chojnice	Borzyszkowo	Peterkau (Niemcy) Borowy Młyn
Leśno	Lubnia	Chojnice	Chojnice	Leśno	Suminy (Niemcy)
Leśno	Lubnia	Chojnice	Chojnice	Brusy	Kosobudy
Rytel	Rytel	Chojnice	Chojnice	Rytel	Rytel

L. p.	Gmina względnie obszar dworski	Do gminy lub obszaru dworskiego należące miejscowości, kolonje, leśn. i wybudowania	Liczba ludności	Obwód miejski wzgl. wójtowski	Poczta
89	Chocina	Chocina Dzięgel Nierostawa Zielona	469	Chocina	Chocina
90	Bachorze	Bachorze Drzewicz Piła Powałki dworzec Powałki leśnictwo Kłosnowo nadleśn. Józefowo osada ryb. Funka leśnictwo Kłodawa leśnictwo Dębowa-Góra leśnic.	200	Chojniczki	Chojnice
91	Blumfeld	Blumfeld	161	Zamarte	Kamień
92	Chociński Młyn	Chociński Młyn Stipore Borne leśnictwo Żychce leśnictwo Ziel. Chocina (część) wybud. Kopernica (część) wybud.	76	Konarzyny	Konarzyny
93	Ciecholewy	Ciecholewy Babylon leśnictwo	194	Konarzyny	Konarzyny
94	Cisewie	Cisewie	123	Karsin	Karsin
95	Wiel. Chełmy	Wiel. Chełmy wieś Wiel. Chełmy Płesno osada Krównia wyb. Płesno wyb. Płesno wyb.	244	Wiel. Chełmy z wyjątkiem Krównia	Brusy Swornegacie
96	Cołdanki	Cołdanki	141	Ogorzeliny	Ogorzeliny
97	Czernica	Czernica Olszyny leśnictwo Płesno " Ostrowy " Spirwa " Lubnia " Rytel " Dąbrowa "	146	Żabno	Męcikał

Obwód urzędu stanu cywilnego	Obwód policji państwowej	Obwód urzędu katastralnego	Obwód sądu Powiatowego	Parafja kościelna	
				katolicka	ewangelicka
Modziel	Chocina	Chojnice	Chojnice	Konarzyny	Samopol
Chojniczki	Chojnice	Chojnice	Chojnice	Chojnice	Chojnice
Zamarte	Deręgowice	Chojnice	Chojnice	Ogorzeliny	Kamień
Konarzyny	Konarzyny	Chojnice	Chojnice	Konarzyny	Samopol (Niemcy)
Konarzyny	Konarzyny	Chojnice	Chojnice	Konarzyny	Samopol (Niemcy)
Karsin	Karsin	Chojnice	Czersk	Karsin	Mokre
Brusy	Brusy	Chojnice	Chojnice	Brusy	Kosobudy
Angowice	Deręgowice	Chojnice	Chojnice	Chojnice	Chojnice
Brusy	Brusy	Chojnice	Chojnice	Brusy Rytel Wiele Czersk	Rytel Kosobudy Czersk

L. p.	Gmina względnie obszar dworski	Do gminy lub obszaru dworskiego należące miejscowości, kolonie, leśn. i wybudowania	Liczba ludności	Obwód miejski wzgl. wójtowski	Poczta
98	Cis	Cis Gutowiec Juńcza leśnictwo Krzyż Kłodnia Listewka Odry leśnictwo Szyndorf Sienica Stodółki Łukowo leśnictwo Czersk leśnictwo Małachyn leśnictwo Odry Wojtale	769	Cis	Gutowiec
99	Dąbrowa	Dąbrowa	216	Wiele	Wiele
100	Jarcewo	Jarcewo Czarłotomie	356	Chojniczki	Chojnice
101	Jeziorki	Jeziorki Jasnowo Kruszka Młynki Budki	348	Sternowo	Nowa Cerkiew
102	Kamionka	Kamionka	14	Zamarte	Ogorzeliny
103	Kaszuba	Kaszuba	145	Leśno	Lubnia
104	Kiedrowice	Kiedrowice Bukówki Modrzejewo leśnic. Porsztszenica leśnic. Śluza Osusznica nadleśnic.	131	Lipnica	Lipnica
105	Konarzynki	Konarzynki	132	Konarzyny	Konarzyny
106	Krojanty	Krojanty Krojanty leśniczówka	287	Krojanty	Powałki Chojnice
107	Laska	Laska nadl. Asmus Nowa Laska Widno Piecki Warszyn Młynek	239	W. Chełmy	M. Chełmy

Obwód urzędu stanu cywilnego	Obwód policji państwowej	Obwód urzędu katastralnego	Obwód sądu Powiatowego	Parafja kościelna	
				katolicka	ewangelicka
Czersk	Czersk	Chojnice	Czersk	Czersk	Czersk
Wiele	Karsin	Chojnice	Chojnice	Wiele	Mokre
Chojniczki	Chojnice	Chojnice	Chojnice	Chojnice	Chojnice
Nowa Cerkiew	Rytel	Chojnice	Chojnice	Nowa Cerkiew	Rytel
Zamarte	Deregowice	Chojnice	Chojnice	Chojnice	Chojnice
Lešno	Lubnia	Chojnice	Chojnice	Lešno	Kosobudy
Lipnica	Lipnica	Chojnice	Chojnice	Borzyszkowy	Borowe
Konarzyny	Konarzyny	Chojnice	Chojnice	Konarzyny	Sampol (Niemcy)
Krojanty	Chojnice	Chojnice	Chojnice	Chojnice	Chojnice
Swornegacie	Swornegacie	Chojnice	Chojnice	Lešno	Kosobudy

L. p.	Gmina względnie obszar dworski	Do gminy lub obszaru dworskiego należące miejscowości, kolonje, leśn. i wybudowania	Liczba ludności	Obwód miejski wzgl. wójtowski	Poczta
108	Leśno	Leśno Przymuszewo	354	Leśno	Lubnia
109	Lutom	Lutom	7	Rytel	Rytel
110	Niezurawa	Niezurawa	66	Cis	Czersk
111	Nowa Cerkiew	Nowa Cerkiew	79	Sternowo	Nowa Cerkiew
112	Objezierze	Objezierze Białe-Błoto	113	Sternowo	Silno
113	Pawłowo	Pawłowo	332	Pawłowo	Nowa Cerkiew
114	Pawłówko	Pawłówko Lipienice obsz. dw. Frydrychowo	165	Pawłowo	Chojnice
115	Podrąbiona	Podrąbiona Czyste Joniny Smolewo		Wiele	Borsk
116	Powałki	Powałki Bagna Alma wybud. Glabus Grunberg	309	Krojanty	Powałki
117	Stare Prusy	Stare Prusy	71	Łęg	Łęg
118	Przymuszewo	Przymuszewo Belford Lisewo Polaczek Zielonka Widno leśnictwo Śluza leśnictwo Wawrzynowo Kulinowo Laska leśnictwo Laska wieś Parzyn	200	Wiel. Chełmy	Małe Chełmy
119	Raławki	Raławki	170	Pawłowo	Silno

Obwód urzędu stanu cywilnego	Obwód policji państwowej	Obwód urzędu katastralnego	Obwód sądu Powiatowego	Parafja kościelna	
				katolicka	ewangelicka
Leśno	Lubnia	Chojnice	Chojnice	Leśno	Suminy (Niemcy)
Rytel	Rytel	Chojnice	Chojnice	Rytel	Rytel
Czersk	Czersk	Chojnice	Czersk	Czersk	Czersk
Nowa Cerkiew	Rytel	Chojnice	Chojnice	Nowa Cerkiew	Rytel
Nowa Cerkiew	Ostrowite	Chojnice	Chojnice	Silno	Rytel
Pawłowo	Ostrowite	Chojnice	Chojnice	Nowa Cerkiew	Chojnice
Lichnowy	Ostrowite	Chojnice	Chojnice	Chojnice	Chojnice
Wiele	Wiele	Chojnice	Chojnice	Wiele	Mokre
Krojanty	Chojnice	Chojnice	Chojnice	Chojnice	Chojnice
Łęg	Łęg	Chojnice	Czersk	Łęg	Czersk
Leśno	Lubnia Swornegacie	Chojnice	Chojnice	Leśno	Suminy (Niemcy)
Lichnowy	Ostrowite	Chojnice	Chojnice	Silno	Chojnice

L. p.	Gmina względnie obszar dworski	Do gminy lub obszaru dworskiego należące miejscowości, kolonje, leśn. i wybudowania	Liczba ludności	Obwód miejski wzgl. wójtowski	Poczta
120	Rytel	Rytel Kłoń Konigortek Kosowaniwa leśnic. Mylhof leśnictwo Rytel dworzec Spierwnik Czerska struga Jakubowo leśnictwo Suszek leśnictwo Lutom leśnictwo	261	Rytel	Rytel
121	Szenfeld	Szenfeld	380	Zamarte	Chojnice
122	Twarożnica	Twarożnica Twarożnica leśnic. Twarożnica podles. Konefka Łukowo Ostrowite Ustronie leśnictwo	414	Cis Szynwałd Szynwałd Szynwałd Cis Szynwałd Szynwałd	Czersk
123	Uboga	Uboga	28	Rytel	Rytel
124	Żabno	Żabno	114	Żabno	Brusy
125	Zamarte	Zamarte Paulinowo Jakubowo	344	Zamarte	Ogorzeliny
126	Zbeniny	Zbeniny	133	Krojanty	Powałki
127	Żukowo	Żukowo Brda	139	Rytel	Rytel
128	Żychce	Żychce Chocina szlach. Jonki Mała Kampina Popielewo Rowista Wielka Kampina	547	Żychce	Konarzyny
129	Hohenkamp	Hohenkamp Kopernica Rocoły	101	Konarzyny	Chojnice

Obwód urzędu stanu cywilnego	Obwód policji państwowej	Obwód urzędu katastralnego	Obwód sądu powiatowego	Parafia kościelna	
				katolicka	ewangelicka
Rytel	Rytel	Chojnice	Chojnice	Rytel	Rytel
Angowice	Deręgowice	Chojnice	Chojnice	Chojnice	Chojnice
Szynwałd	Czersk	Chojnice	Czersk	Czersk	Czersk
Czersk					
Rytel	Rytel	Chojnice	Chojnice	Rytel	Rytel
Brusy	Brusy	Chojnice	Chojnice	Brusy	Kosobudy
Zamarte	Deręgowice	Chojnice	Chojnice	Ogorzeliney	Kamień
Krojanty	Chojnice	Chojnice	Chojnice	Chojnice	Chojnice
Rytel	Rytel	Chojnice	Chojnice	Rytel	Rytel
Żychce	Konarzyny	Chojnice	Chojnice	Konarzyny	Sampol (Niemcy)
Konarzyny	Konarzyny	Chojnice	Chojnice	Chojnice Konarzyny	Chojnice

Administracja obwodów wójtowskich.

Obwody wójtowskie pozostały w dotychczasowych granicach nie zmienione. Istnieje wprawdzie zamiar wyłączenia gminy Klonia z obwodu wójtowskiego Żabno a wcielenie jej do obwodu wójtowskiego Rytel. Ostateczne załatwienie sprawy tej odroczone jednakże, aż do ukazania się nowej polskiej ustawy o gminie wiejskiej, z mocy której prawdopodobnie nastąpi automatyczne załatwienie sprawy. Natomiast zaszło kilka zmian na stanowiskach wójtów powiatu chojnickiego, które wykazuje poniżej podane zestawienie.

W roku 1924 przeprowadzono szczegółową lustrację administracyjną wszystkich Urzędów wójtowskich powiatu chojnickiego. Spostrzeżone przy lustracjach braki i usterki zostały już w większej części usunięte.

Stosownie do § 1 ustęp II. ustawy o dotacjach z dnia 30 kwietnia 1873 r. (Zbiór Ustaw pruskich na rok 1873), przekazał pan Wojewoda Pomorski tytułem dotacji dla obwodów wójtowskich powiatu chojnickiego za czas od dnia 1 stycznia do 30 listopada 1924 r. kwotę 1.015,65 zł. Dotacja na miesiąc grudzień dotychczas nie wpłynęła.

Dotację rozdzielono po myśli § 2 ustawy o dotacjach do jednej połowy według wielkości powierzchni obszaru poszczególnych obwodów do drugiej zaś połowy według liczby ludności odnośnych obwodów, biorąc za podstawę ostatni powszechny spis ludności na poszczególne obwody wójtowskie powiatu chojnickiego oprócz obwodu wójtowskiego Czersk, który w myśli § 71 ordynacji powiatowej z dnia 13 grudnia 1872 r. nie ma prawa do korzystania z dotacji państwowej.

Podział powiatu chojnickiego na obwody wójtowskie przedstawia się jak następuje.

L. b.	Obwód wójtostwa	Należące do obwodu gminy	Liczba dusz	Imię i nazwisko oraz miejsce zamieszkania	
				wójta	zastępcy
1	Łęg	Łęg Gotelpie Będźmierowice Stare Prusy	2 123 878 820 71	Wład. Sowiński Łęg	Aug. Sikorski Łęg
2	Szynwałd	Legbąd Kurcze Klaskawa Twaroźnica	826 389 538 168	Roman Glich Legbąd	niema
3	Czersk	Czersk	6 705	Henryk Ziętara Czersk	Józef Ostrowski Czersk
4	Cis	Twaroźnica (Łukowo) Bielawy Łosiny Cis Niezurawa	246 303 271 769 66	Ignacy Kliński Kłodnia	niema
5	Mokre	Łubna Malachyn Mokre St. Juńcza Odry	591 783 351 155 427	Franciszek Łącki Łubna	niema

L. b.	Obwód wójtostwa	Należące do obwodu gminy	Liczba dusz	Imię i nazwisko oraz miejsce zamieszkania	
				wójta	zastępcy
6	Wiele	Wiele Przytarnia Górki Borsk Wdzydze Tucholskie Podrąbiona Dąbrowa	1 298 413 589 167 286 129 216	Józef Rekowski Wiele	Bernard Sieracki Wiele
7	Karsin	Karsin Osowo Miedzno Bąk Cisewie	1 828 1 180 126 143 123	Cyryl Dobek Karsin	niema
8	Brusy	Brusy Czyczkowy Czapiewice Czarnowo	2 311 1 035 456 360	Stefan Januszewski Brusy	niema
9	Kosobudy	Kosobudy M. Glišno Huta	1 245 254 547	Jan Piechowski Kosobudy	niema
10	Lešno	Lubnia Zalesie Główczewice Wysoka-Zaborska Lędy Skoszewo Windorp Kruszyny Orlik Lešno Kaszuba Przymuszewo	682 565 336 119 150 185 170 82 304 354 145 200	Leon Dysarz Lešno	niema
11	W Chełmy	Swornegacie Rolbik W. Chełmy Małe Chełmy Laska	1 176 171 244 560 239	Stefan Januszewski Brusy	niema
12	Żabno	Męcikał Gieldon Czarniz Klonia Żabno Czernica	460 168 456 117 114 136	Józef Rózek Żabno	niema

L. b.	Obwód wójtostwa	Należące do obwodu gminy	Liczba dusz	Imię i nazwisko oraz miejsce zamieszkania	
				wójta	zastępcy
13	Rytel	Rytel Zapędowo Lutom Uboga Żukowo Rytel obszar dworski	1 268 505 7 28 139 261	Franciszek Girszewski Rytel	niema
14	Krojanty	Krojanty Powalki Krojanty Kłodawa Jezioriki Zbeniny	40 309 287 130 348 133	Józef Chrzanowski Zbeniny	Ulryk Dyrks Kruszka
15	Chojniczki	Charzykowo Chojniczki Jarcewo Bachórze	379 300 356 200	Jan Kroplewski Charzykowo	niema
16	Zamarte	Moszczenica Deręgowice Blumfeld Nowawieś Jerzmionki Zamarte Blumfeld obsz. dwor. Kamionka Szenfeld	221 277 161 90 160 344 116 14 380	Adam Wolszlegier Cołdanki	niema
17	Ogorzeliny	Ogorzeliny Angowice Nowydwór Cołdanki	802 324 198 141	Adam Wolszlegier Cołdanki	niema
18	Silno	Silno Ostrowite	619 828	Stanisław Piórek Silno	Władysł. Doege Silno
19	Sławęcin	Sławęcin Ciechocin	790 489	A. Wolszlegier Cołdanki	niema
20	Sternowo	Nowacerkiew Sternowo Gockowice Objezierze Nowacerkiew obsz. dw.	560 373 137 113 79	Stanisław Piórek Silno	niema
21	Pawłowo	Lichnowy Raclawki Pawłowo Pawłówko Granowo	780 170 332 165 242	Teofil Świetlik Lichnowy	niema

L. b.	Obwód wójtostwa	Należące do obwodu gminy	Liczba dusz	Imię i nazwisko oraz miejsce zamieszkania	
				wójta	zastępcy
22	Borzyszkowo	Borzyszkowo W. Glišno Ostrowite Wojsk	453 367 351 319	Teofil Lipiński Lipnice	niema
23	Brzeźno	Brzeźno Łąkie	1 392 720	Aug. Kiedrowski Brzeźno	niema
24	Ziel. Chocina	Mielno Ziel. Chocina	679 469	Jan Gliszczyński Modziel	niema
25	Borowe	Borowe Osusznica	1 307 271	Jan Gliszczyński Modziel	niema
26	Konarzyny	Konarzynki gm. Konarzyny Konarzynki obsz. dw. Ciecholewy Hohenkamp Chociński Młyn	130 695 132 194 101 76	Tadeusz Lerchenfeld Żychce	niema
27	Lipnice	Prądone Lipnice Luboń Prądzonka Zapceń Kiedrowice Kiedrowice obsz. dw.	449 499 286 190 336 407 131	Teofil Lipiński Lipnice	niema
28	Żychce	Kielpin Żychce	343 547	Tadeusz Lerchenfeld Żychce	niema
29	Chojnice	Chojnice	10 435	Dr. Sobierajczyk burmistrz Chojnice	

Uwagi.

Do nr. bież. 2 obwód Wójtostwa Szywałd. Urząd wójta na obwód Szywałd sprawował do dnia 30 sierpnia 1924 r. wójt komisaryczny na tenże obwód pan Pruszek z Legbąda. Z dniem 1. września przejął urząd nowo mianowany wójt na obwód Szywałd nauczyciel pan Roman Glich z Legbąda.

Do nr. bież. 11 obwód Wójtostwa W. Chełmy. Urząd wójta na obwód W. Chełmy sprawuje tymczasowo z powodu braku w tenże obwodzie osoby nadającej się na wójta — stosownie do przepisów § 57 ust. 4 ordynacji powiatowej z dnia 13. 12. 1872 r. sąsiedni wójt na obwód Brusy pan Stefan Januszewski z Brus.

Do nr. bież. 12 obwód Wójtostwa Żabno. Urząd wójta na obwód Żabno sprawuje zastępczo sąsiedni wójt na obwód Brusy pan Stefan Januszewski z Brus.

Do nr. 20 obwód Wójtostwa Sternowo. Urząd wójta na obwód Sternowo sprawował do dnia 13. sierpnia 1924 r. wójt tegoż obwodu pan Paweł Karczyński zamiesz. w Chojnicach. Wobec złożenia przez wspomnianego urzędu i dla braku odpowiedniego zastępcy, poruczono stosownie do przepisów § 57 ust. 4 ordynacji powiatowej, z dniem 13 sierpnia 24 r. tymczasowe sprawowanie urzędu wójta na tenże obwód, aż do czasu zamianowania nowego wójta, wójtowi na obwód Silno p. Stanisławowi Piórkowi z Silna.

Do nr. bież. 26 obwód Wójtostwa Konarzyny. Urząd wójta na obwód Konarzyny sprawował w roku 1924 tymczasowo p. Tadeusz Lerchenfeld z Żychce, który dekretem p. Wojewody Pomorskiego z dnia 28. 11. 24 r. l. dz. IV. 5575/24 zamianowany został wójtem komisarycznym na obwód Konarzyny.

Do nr. bież. 28 obwód Wójtostwa Żychce. Urząd wójta na obwód Żychce sprawował do dnia 16 listopada 1924 r. wójt komisaryczny tegoż obwodu pan Jan Dykier z Dzięgla. Z dniem 17. 11. 24 r. przejął Urząd nowo mianowany wójt na obwód Żychce p. Tadeusz Lerchenfeld z Żychce.

Administracja Urzędów stanu cywilnego.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego wykonuje stosownie do § 11 ustawy o stanie osobowym z dnia 6 lutego 1875 nadzór nad sprawną administracją urzędów stanu cywilnego. Granice obwodów urzędów stanu cywilnego powiatu chojnickiego nie wykazują żadnych zmian. Natomiast zaszło kilka zmian na stanowiskach urzędników stanu cywilnego wzgl. ich zastępców, które wykazuje poniżej podany wykaz.

Tytułem zwrotu kosztów rzeczowych i wynagrodzenia osobistego pobierali urzędnicy stanu cywilnego powiatu chojnickiego oprócz urzędników stanu cywilnego na obwody miasta Chojnice i wioski Czersk w roku 1924 stosownie do uchwały Wydziału Powiatowego z dnia 29. III. 1924 r. trzy grosze rocznie od każdej osoby zamieszkującej w odnośnym obwodzie urzędu stanu cywilnego. Oprócz teje opłaty wpływają na pokrycie kosztów rzeczowych także opłaty za wypisanie dokumentów, przedkładanie do wglądu rejestrów i t. d. ustanowione rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 28 lutego 1923 r. (Dz. U. Rz. P. Nr. 27. poz. 163) wzgl. rozporządzeniem Ministra Spraw. Wewn. z dnia 26 sierpnia 1924 r. (Dz. U. Rz. P. Nr. 78. poz. 760).

W roku 1924 przeprowadzono ścisłą lustrację wszystkich urzędów stanu cywilnego prócz miasta Chojnice. W szczególności sprawdzono czy prowadzi się przepisowo szelkie ustawą przewidziane ewidencje, spisy oraz czy rejestracja stanu osobowego odpowiada wymogom § 13 i 14 ustawy o stanie osobowym z dnia 6 lutego 1875 r. Spostrzeżone w poszczególnych urzędach braki pozostały już częściowo usunięte.

W powiecie chojnickim istnieje 26 obwodów Urzędów st. cywilnego, które wykazuje następujący wykaz.

Nr. bież.	Urząd stanu cywilnego	Sąd powiatowy	Imię i nazwisko oraz miejsce zamieszkania	
			urzędnika st. cywilnego	zastępcy
1	Chojnice	Chojnice	Dr. Sobierajczyk — Chojnice	Besert — Chojnice
2	Angowice	Chojnice	Radtke Stanisław — Angowice	Sigmański Franc. — Angowice
3	Brusy	Chojnice	Januszewski Stefan — Brusy	Kinka Feliks — Brusy
4	Borzyszkowo	Chojnice	Łukaszewicz Józef — Borzyszkowo	Łukaszewicz Jan — Borzyszkowo
5	Brzeźno	Chojnice	Brzeziński Aleks. — Brzeźno	Kos Jan — Brzeźno
6	Borowy Młyn	Chojnice	Rudnik Józef — Borowy Młyn	Rudnik Franc. — Borowy Młyn
7	Czersk	Czersk	Ziętara Henryk — Czersk	Bierwald Maks — Czersk I. zast. Ostrowski J. — Czersk II. zast.
8	Chojniczki	Chojnice	Gierszewski Jan — Charzykowo	Kłos Stanisław — Funki
9	Krojanty	Chojnice	Dyrks Ulryk — Kruszki	Kroplewski J. — Grunsberg
10	Konarzyny	Chojnice	Zaremba Juljan — Konarzyny	—

Nr. bież.	Urząd stanu cywilnego	Sąd powiatowy	Imię i nazwisko oraz miejsce zamieszkania	
			urzędnika st. cywilnego	zastępcy
11	Karsin	Czersk	Gawrych Stan. — Karsin	Prądyński Edw. — Karsin
12	Lipnica	Chojnice	Babiński Antoni — Lipnica	Drażek Józef — Lipnica
13	Leśno	Chojnice	Dysarz Leon — Leśno	Sikorski Edmund — Leśno
14	Łęg	Czersk	Sowiński Władysł. — Łęg	Sikorski Aug. — Łęg
15	Mokre	Czersk	Mięsikowski Franc. — Malachyn	—
16	Ostrowite	Chojnice	Chmurzyński Franc. — Ostrowite	—
17	Rytel	Chojnice	Bratz Ant. — Rytel	Girszewski Alojzy — Rytel
18	Pawłowo	Chojnice	Kubath Bernard — Lichnowy	—
19	Swornegacie	Chojnice	Marawski Alfons — Swornegacie	Meloch Jan — Swornegacie
20	Sternowo	Chojnice	Michałowski Dyonizy — Sternowo	Bethke Roman — Nowacerkiew
21	Szynwałd	Czersk	Kruth Franc. — Kurcze	Rolbiecki Anastazy — Kurcze
22	Silno	Chojnice	Kurdyn Izidor — Gockowice	Doege Wład. — Silno
23	Wiele	Chojnice	Przytarski Józef — Wiele	Główczewski Bolesław — Wiele
24	Żychce	Chojnice	Lisakowski Alojzy — Żychce	Dykiem Jan — Jonki
25	Ziel. Chocina	Chojnice	Gliszczyński Jan — Modziel	Zmuda Trzębiatowski
26	Zamarte	Chojnice	Orłowski Andrzej — Kamionka	Drewek Jan Jerzmionki

**Spis radców sierot
a gminnych**

Nr. bież.	Nazwa miejscowości	Imię i nazwisko radcy sierot
1	Angowice	Stanisław Radtke
2	Brusy	Feliks Kinka
3	Bąk	Józef Westfal
4	Będźmierowice	Andrzej Janosz
5	Bielawy	Stanisław Łangowski
6	Blumfeld	Wojciech Ziss
7	Borowy Młyn	Franciszek Binczyk
8	Borsk	Jan Kuczkowski
9	Borzyszkowo	Marceli Ziołkowski
10	Brzeźno	Aleksander Brzeziński
11	Ciechocin	Ks. prob. Wojciech Wilm
12	Charzykowo	Jan Girszewski
13	Chełmy Małe	Wincenty Gliszczyński
14	Chojniczki	Jan Brac

Nr. bież.	Nazwa miejscowości	Imię i nazwisko radcy sierot
15	Czapiewice	Franciszek Czapiewski
16	Czarniż	Antoni Lewiński
17	Czarnowo	Aleksander Dargas
18	Czersk	Teodor Repiński
19	Czyczkowo	Andrzej Szczepański
20	Deręgowice	Józef Rink
21	Giełdon	Marcin Cysewski
22	Glišno	Jan Spiczak
23	Glišno Małe	Bronisław Tumiński
24	Główczewice	Teofil Kąkolewski
25	Gockowice	Antoni Mellwig
26	Gotelpie	Franciszek Wąs
27	Granowo	Jan Rhode
28	Górki	Michał Jarząbek
29	Huta	Jan Schmidt
30	Jerzmionki	Ks. prob. Andrzej Gronau
31	Karsin	Cyryl Dobek
32	Kielpin	Michał Kolter
33	Kiedrowice	Józef Łacki
34	Klaskawa	Józef Pastwa
35	Klonia	Leon Kroplewski
36	Kłodawa	Józef Januszewski
37	Konarzyny	Leon Binka
38	Konarzynki	Franciszek Winkowski
39	Kosobudy	Jan Piechowski
40	Krojanty	Bruno Rydel
41	Kruszyny	Franciszek Borzyszkowski
42	Kurcze	Franciszek Kruth
43	Łęg	Piotr Bruski
44	Łąkie	August Ginter
45	Legbąd	Alojzy Szwoch
46	Lędy	Ignacy Czapiewski
47	Lichnowy	Bernard Kubat
48	Lipnica	Jan Borzyszkowski
49	Łosiny	Jan Ebertowski
50	Łubna	Jan Baszanowski
51	Lubnia	Jan Warzyński

Nr. bież.	Nazwa miejscowości	Imię i nazwisko radcy sierot	
52	Luboń	Franciszek Wirkus	
53	Malachyn	Piotr Janikowski	
54	Męcikał	Józef Pestka	
55	Miedzno	Damjan Wołoszyk	
56	Mielno	Maciej Tyda	
57	Mokre	Leonard Adamczyk	
58	Moszczenia	Jan Rink	
59	Nowacerkiew	Feliks Sartowski	
60	Nowawieś	Józef Micinek	
61	Nowydwór	Józef Hanula	
62	Odry	Władysław Gańcza	
63	Ogorzliny	Ks. prob. Oton Gronau	
64	Orlik	Wincenty Skwierawski	
65	Osowo	Jan Czapiewski	
66	Ostrowite	Franciszek Eckmann	
67	Ostrowite	Ks. prob. Wojciech Wilm	
68	Osusznica	Mikołaj Hapka	
69	Prądzona	Robert Kulink	
70	Prądzonka	Jan Szyca	
71	Przytarnia	Ks. prob. Szydził	
72	Rytel	Franciszek Drewek	
73	Rolbik	Szymon Warnke	
74	Silno	Ks. prob. Konrad Kallas	
75	Skoszewo	Jan Ostrowski	
76	Sławęcin	Józef Behrendt	
77	Zapceń	Leon Hinc	
78	Stara Juńcza	Augustyn Behrendt	
79	Swornegacie	Ks. Józef Czapiewski	
80	Sternowo	Augustyn Pański	
81	Wiele	Franciszek Rzoska	
82	Windorp	Józef Borzyszkowski	
83	Wdzydze Tucholskie	Paweł Miętki	
84	Wojsk	Marcin Prądyński	
85	Wysoka Zaborska	Józef Trzebiatowski	
86	Zalesie	Jan Theus	
87	Zapędowo	Benon Brzeziński	
88	Chocina	Michał Dykier	

Nr. bież.	Nazwa miejscowości	Imię i nazwisko radcy sierot
b. w obszarach dworskich		
89	Bachorze	Ulryk Raszke
90	Blumfeld	Władysław Łukowicz
91	Chociński Młyn	Teodor Radomski
92	Ciecholewy	Jan Rudziński
93	Cisewie	Feliks Piepiora
94	Wielkie Chełmy	Stanisław Sikorski
95	Cołdanki	Adam Wolszlegier
96	Czernica	Wawrzyniec Żywicki
97	Cis	Stopa nauczyciel
98	Dąbrowa	Józef Dorszyński
99	Jarcewo	Antoni Jankowski
100	Jeziorki	Ks. prob. Gronau
101	Kamionka	Andrzej Orłowski
102	Kaszuba	Bronisław Głowczewski
103	Kiedrowice	Augustyn Dalecki
104	Konarzynki	Stanisław Zieliński
105	Krojanty	Jerzy Wittstock
106	Laska	Stanisław Kaźmierczak
107	Leśno	Ks. prob. Franciszek Kitzermann
108	Lutom	Benon Brzeziński
109	Niezurawa	Jan Tylicki
110	Nowa Cerkiew	Józef Stelmaszowski
111	Objezierze	Jan Roth
112	Pawtowo	Józef Sejkowski
113	Pawłówko	Leon Lewandowski
114	Podrąbiona	Franciszek Knuth
115	Powałki	Franciszek Sarnowski
116	Stare - Prusy	Antoni Cieśliński
117	Przymuszewo	Stanisław Kaźmierczak
118	Raławki	Walter Nahgel
119	Rytel	Teofil Pozorski
120	Szenfeld	Dr. Bolesław Wolszlegier
121	Twarożnica	Jan Kosiedowski
122	Uboga	Jan Owsiany
123	Żabno	Józef Rózek
124	Zamarte	Alojzy Haase
125	Zbeniny	Józef Chrzanowski
126	Żukowo	Hironim Ćwilak
127	Żychce	Jan Meier
128	Hohenkamp	Leon Szulc

Sądy Rozjemcze.

Nr. bież.	Obwód rozjemczy	Gminy wzgl. obszary dworskie należące do obwodu rozjemczego	Nazwisko i imię oraz miejsce zamieszkania	
			rozjemcy	zastępcy
1	Borowe	Borowe Osusznica	Ros Józef Rosocha	Rudnik Józef Borowe
2	Brusy	Brusy Czapiewice Czarnowo Wiel. Chełmy Małe Chełmy Czarniż Czarnica Czyczkowo Giędon Męcikał Żabno	Wańtowski Leon Brusy	Wenda Maksym. Brusy
3	Brzeźno	Brzeźno Łąkie	Brzeziński Aleksander Brzeźno	Kos Jan Brzeźno
4	Borzyszkowy	Borzyszkowy Ostrowite Wojsk W. Glišno	Makowski Walerjan Borzyszkowo	Marchewicz Leon Borzyszkowo
5	Chojniczki	Chojniczki Charzykowo Jarcewo Krojanty dom. Krojanty gmina Powalki Zbeniny	Pruszek Alojzy Krojanty	Michałowski Winc. Kłodawa
6	Czersk	Bielawy Czersk Stara Juńcza Łubna Malachyn Mokre Niezurawa	Sadowski Klemens Czersk	Ossowski Ignacy Czersk
7	Kosobudy	Małe Glišno Huta Kosobudy	Piechowski Jan Kosobudy	Lewandowski Maks. Kosobudy
8	Konarzyny	Chociński Młyn Ciecholewy Hohenkamp Konarzyny gm. Konarzynki gm. Konarzynki obsz. dw.	Zaremba Juljusz Konarzyny	Landmeser Heronim Konarzyny

Nr. bież.	Obwód rozjemczy	Gminy wzgl. obszary dworskie należące do obwodu rozjemczego	Nazwisko i imię oraz miejsce zamieszkania	
			rozjemcy	zastępcy
9	Lendy	Główczewice Lendy Skoszewo Windorp Wysokazaborka	Trzebiatowski Józef Wysokazaborka	Kaszubowski Franc. Lendy
10	Leśno	Kaszuba Kruszyny Leśno Lubnia Orlik Przymuszewo obsz. leśn. dw. Rolbik Zalesie	Goebel Konstanty Zalesie	Główczewski Wincenty Lamk
11	Lipnica	Kiedrowice Kiedrowice obsz. dw. Lipnica Luboń Prądzonka Prądzona Zapceń	Główczewski Józef Lipnica	Babiński Antoni Lipnica
12	Łęg	Będźmierowice Gotelp Łęg Stare Prusy	Sikorski Augustyn Łęg	Walkowski Józef Będźmierowice
13	Nowacerkiew	Gockowice Jeziorki Nowacerkiew gm. Nowacerkiew obsz. dw. Objezierze Pawłowo Pawłówko Raclawki Sternowo	Dyrks Ulryk Kruszka	Langner Marjan Pawłowo
14	Ostrowite	Ciechocin Granowo Lichnowy Ostrowite Silno Sławęcín	Chmurzyński Franc. Ostrowite	Piwonka Arnold Ostrowite
15	Rytel	Klonia Lutom Rytel Rytel obsz. leśn. dw. Uboga Zapędowo Żukowo	Krenski Antoni Rytel	Muszyński Aleksander Rytel

Nr. bież.	Obwód rozjemczy	Gminy wzgl. obszary dworskie należące do obwodu rozjemczego	Nazwisko i imię oraz miejsce zamieszkania	
			rozjemcy	zastępcy
16	Swornegacie	Laska Swornegacie	Maliszewski Bolesław Swornegacie	Tyda Wincenty Swornegacie
17	Szenfeld	Angowice Blumfeld gm. Blumfeld dom. Cołdanki Deręgowice Jerzmionka Kamionka Moszczenica Nowawieś Nowydwór Ogorzeliń gm. Szenfeld Zamarte	Kowalski Józef Moszczenica	Dunajewski Franciszek Szenfeld
18	Szynwałd	Klaskawa Legbąd Łosiny Kurcze Szynwałd	Kruth Franciszek Kurcze	Hoffmann Hilary Lasek

Nr. bież.	Obwód rozjemczy	Gminy wzgl. obszary dworskie należące do obwodu rozjemczego	Nazwisko i imię oraz miejsce zamieszkania	
			rozjemcy	zastępcy
19	Wiele	Borsk Bąk Cisewie Dąbrowo Górki Karsin Miedzno Odry Osowo Podrabiona Przytarnia Wdzydze Tucholskie Wiele	Przytarski Józef Wiele	Sieracki Bernard Wiele
20	Ziel. Chocina	Mielno Ziel. Chocina	Gliszczyński Jan Modziel	Zmuda Trzebiatowski Wincenty Parszczenica
21	Żychce	Kiełpin Żychce	Dykier Michał Jonki	Koliński Augustyn Ziel. Chocina

Sprawozdanie Powiatowej kasy komunalnej za rok 1923.

Dochód:

Administracja resztów

Dochód	52.428.405,24 mk.
Rozchód	—
Stan	52.428.405,24 mk.
Pozostałość	—

Stan administracji głównej w roku 1923.

Oszczędność z ubiegłego roku administracji i resztów	52.428.405,24 mk.
Odchodzi fundusz bieżący	18.000,— mk.
Pozostaje	52.410.405,24 mk.
Oszczędność z roku 1923	110.919.710,25 mk.
Suma oszczędności przy końcu 1923 r.	163.330.115,49 mk.
Dochodzi fundusz bieżący	18.000,— mk.
Przeniesiony stan do administracji resztów 1924 roku	163.348.115,49 mk.

Pozostałości dochodowe.

Z administracji pozostałości	—
Z administracji głównej	287.270.982,— mk.
Razem	287.270.982,— mk.

Rachunek roczny Powiatowej

Podług etatu		W przeciwstawieniu do etatu				Prawdziwy dochód wzgl. rozchód		Tytuł	Przed- przychodu
mk.	fn	więcej mk.	fn	mniej mk.	fn	mk.	fn		
									Administra- Do-
								I.	Kwota do dyspozycji
500				500				II.	Z majątku powiatow-
1.907.000		11.840.658		645		13.747.013		III.	Z posiadłości grunto-
55.683.178		111.343.309	50			167.026.487	50	IV.	Zapomogi państwowe nych miejsc
9.540.000						9.540.000		V.	Dodatki do ogólnych
89.000		44.000		88.000		45.000		VI.	Z administracji powia-
3.500				3.500				VII.	Dochód ze spornych nych i kar
20.000.000		157.252.960	66			177.252.960		VIII.	Zaopatrywanie chorych
3.717.170.000		4.805.397.208	50	258.111.556		8.264.455.652	50	IX.	Podatki, opłaty i po-
421	40					421	40	X.	Dodatkowe opodatko- nie korzyści
6.362	50	71.061.939	01			71.068.301	51	XI.	Nieprzewidziane do-
3.804.399.961	90	5.156.940.075	67	258.204.201		8.703.135.836	57		Ogólna suma docho-
		4.898.735.874,67							

Kasy Komunalnej za rok 1923

miot wzgl. rozchodu	Jest		Suma		Pozostałość		U w a g i
	mk.	fn	mk.	fn	mk.	fn	
cja bieżąca							
chód							
z ubiegłych lat			—	—	—	—	
wego			—	—	—	—	
wych			13.747.013	—	—	—	
provincjonalne i z in-			163.056.987	50	3.969.500	—	
kosztów administr.			9.540.000	—	—	—	
towych żwirówek			45.000	—	—	—	
spraw administracyj-			—	—	—	—	
i ubogich			157.052.960	66	20.200.000	—	
bory			8.001.871.170	50	262.584.482	—	
wanie wzgl. zapewnie-			421	40	—	—	
chody i dla zaokrągl.			70.551.301	51	517.000	—	
dów			8.415.864.854	57	287.270.982	—	
			8.703.135.836,57				

Rachunek Powiatowej Kasy

Podług etatu		W przeciwstawieniu do etatu				Prawdziwy dochód wzgl. rozchód		Tytuł	Przed- przychodu
		więcej		mniej		mk. fn			
mk.	fn	mk.	fn	mk.	fn	mk.	fn		
									Administra- Roz-
3.077.933	90	143.587	70	39.375	—	3.182.146	60	I.	Oprocentowanie i a- wiatowych
19.620.000	—	387.342.618	60	530.000	—	406.432.618	60	II.	Administracja posia-
731.250.000	—	4.008.926.555	58	474.213.700	—	4.265.962.855	58	III.	Ogólna administracja
2.880.928	—	3.504.716	—	463.788	—	5.921.856	—	IV.	Administracja okręgów
2.029.097.000	—	759.195.667	60	1.731.400.127	80	1.056.892.539	80	V.	Administracja żwiró-
10.012.000	—	330.604.053	—	12 000	—	340.604.053	—	VI.	Budowa dróg
73.200.000	—	471.753.182	50	12.822.550	—	532.130.632	50	VII.	Opieka nad choremi
2.600.500	—	17.488.786	—	900.307	09	19.188.978	91	VIII.	Sprawa zdrowotności-
17.761.600	—	40.270.000	—	16.576.600	—	41.455.000	—	IX.	Kultura krajowa, do- bliczne dobro
412.600.000	—	144.813.341	—	—	—	557.413.341	—	X.	Podatki
502.300.000	—	573.605.372	33	144.250	—	1.075.761.122	33	XI.	Nieprzewidziane wy-
3.804.399.961	90	6.737.647.880	31	2.237.102.697	89	8.304.945.144	32		Ogólna suma rozcho-
		4.500.545.182,42							Przeciw-
									Ogólna suma docho-
									Ogólna suma rozcho-
									Zatem pozostaje
									Dochodzi zapas admi
									Ogólny stan przy koń-

Komunalnej za rok 1923.

miot wzgl. rozchodu	Jest		Suma		Pozostałość		U w a g i
	mk.	fn	mk.	fn	mk.	fn	
cja bieżąca							
chód							
mortyzacja długów po-			3.182.146	60			
dłości gruntowych			406.432.618	60			
powiatowego obwodu			4.265.962.855	58			
wójtostw			5.921.856	—			
wek powiatowych			1.056.892.539	80			
			340.604.053	—			
i ubogiem i			532.130.632	50			
wa			19.188.978	91			
broczone cele i pu-			41.455.000	—			
			557.413.349	—			
datki			1.075.761.122	33			
dów			8.304.945.144	32			
stawienie							
du			8.415.864.854	57	287.270.982	—	
du			8.304.945.144	32	—	—	
			110.919.710	25	287.270.982	—	
nistracji resztów			52.428.405	24	—	—	
cu roku rachun. 1923			163.348.115	49	287.270.982	—	

Sprawozdanie Powiatowe za rok

Zapas z roku 1923
administracja resztów

zapas względnie stan za
ogólny stan przy końcu

Rachunek roczny Powiatowej

Podług etatu		W przeciwstawieniu do atatu				Prawdziwy dochód wzgl. rozchód		Tytuł	Przed- przychodu
zł.	gr	więcej		mniej		zł.	gr		
		zł.	gr	zł.	gr				
									Administra- Do-
3	30	—	—	3	30	—	—	I.	Kwoty do dyspozycji
500	—	—	—	48	50	451	50	II.	Z majątku powiatowe
1.000	—	5.936	41	—	—	6.936	41	III.	Z posiadłości grunto-
33.924	33	20.365	22	—	—	53.289	55	IV.	Zapomogi państwowe innych miejsc
5.568	40	—	—	3.533	88	2.034	52	V.	Dodatki do ogólnych
2.000	—	50	—	1.735	33	314	67	VI.	Z administracji powia-
120	—	—	—	120	—	—	—	VII.	Dochód ze spornych nych i kar
5.475	—	—	—	4.516	99	958	01	VIII.	Zaopatrywanie chorych
266.969	57	44.890	86	64.923	90	246.936	53	IX.	Podatki opłaty i po-
518	39	—	—	518	30	—	—	X.	Dodatkowe opodatko- ne korzyści
4.582	10	1.886	78	—	—	6.468	88	XI.	Nieprzewidziane do-
319.661	—	73.129	27	75.400	20	317.390	07		Ogólna suma docho-
		2.270,93							

wej Kasy Komunalnej 1924.

	90,75
	121,95
	<u>212,70</u>
rok 1924	14.232,59
1924	<u>14.445,29</u>

kasy Komunalnej za rok 1924.

miot wzgl. rozchodu	Jest		Suma		Pozostałość		U w a g i
	zł.	gr	zł.	gr	zł.	gr	
cja bieżąca							
chód							
z ubiegłych lat			—	—			
go			451	50			
wych			6.936	41			
i prowincjonalne i z			53.289	55			
kosztów administr.			2.034	52			
towych żwirówek			314	67			
spraw administracyj-			—	—			
i ubogich			958	01			
bory			225.399	48	21.537	05	
wanie wzgl. zapewnio-			—	—	—	—	
chody i dla zaokrągl.			6.345	19	123	69	
chodów			295.729	33	21.660	74	
			<u>317.390,07</u>				

Rachunek roczny Powiatowej

Podług etatu		W przeciwstawieniu do atatu				Prawdziwy dochód		Tytuł	Przed- przychodu
		więcej		mniej		wzgl. rozchód			
zł.	gr	zł.	gr	zł.	gr	zł.	gr		
									Administra- Roz-
602				122	70	479	30	I.	Oprocentowanie i a- wiatowych
5.054		73	57	845	98	4.281	59	II.	Administracja posia-
57.474	41	6.524	89	9.712	70	54.286	60	III.	Ogólna administracja
534	61	590	71	32	83	1.092	49	IV.	Administracja okręgów
154.685	23	42.886	77	66.922	53	130.649	47	V.	Administracja żwiró-
2.710	80	455	24	—	—	3.165	04	VI.	Budowa dróg
18.165	—	59	44	5.484	07	12.740	37	VII.	Opieka nad choremi
3.086	—	742	30	1.425	13	2.403	17	VIII.	Sprawozdrowotności-
3.696	—	150	—	2.547	55	1.298	45	IX.	Kultura krajowa, do- bliczne dobro
49.180	95	—	—	296	80	48.884	15	X.	Podatki
24.472	—	2.184	93	4.431	82	22.225	11	XI.	Nieprzewidziane wy-
319.661	—	53.657	85	91.822	11	281.496	74		Ogólna suma rozcho-
		38.164,26							Przeciw-
									Ogólna suma docho-
									Ogólna suma rozcho-
									Zatem pozostaje
									Dochodzi zapas admi-
									Ogólny stan przy koń-

Kasy Komunalnej za rok 1924

miot wzgl. rozchodu	Jest		Suma		Pozostałość		U w a g i
	zł.	gr.	zł.	gr.	zł.	gr.	
cja bieżąca							
chód							
mortyzacja długów po-			479	30			
dłości gruntowych			4.281	59			
powiatowego obwodu			54.286	60			
wójtostw			1.092	49			
wek powiatowych			130.649	47			
			3.156	04			
i ubogiem i			12.740	37			
wa			2.403	17			
broczone cele i pu-			1.298	45			
			48.884	15			
datki			22.225	11			
dów			281.496	74			
stawienie							
du			295.729	33	21.660	74	
du			281.496	74	—	—	
			14.232	59	21.660	74	
nistracji resztów			212	70	—	—	
cu roku rachun. 1924			14.445	29	21 660	74	

Powiatowa Kasa Oszczędności w Chojnicach

Bilans za rok 1923.

Aktywa:		mk.	fn
1. Dłużnicy hipotek		2.784.735	72
2. Własne papiery wartościowe:			
a) funduszu głównego	1.507.900,—		
b) funduszu rezerwowego	468.700,—	1.976.600	—
3. Skrypta dłużne		3.613.328	13
4. Zasób weksli		25.000.000	—
5. Konta bieżące		1.571.455.000	—
6. Zaległe odsetki włącznie kupony od papierów wartościowych:			
a) funduszu głównego	197.085,—		
b) funduszu rezerwowego	14.135,—	201.220	—
7. Banki		238.275.496	29
8. Gotówka (stan kasy)		58.181.930	68
9. Ruchomość		11.700	—
10. Inne lokaty (funduszu rezerwowego)		218.568.853	58
	Razem	2.120.068.864	40
Pasywa:			
1. Depozyta na 5934 książek depozytowych		56.372.336	92
2. Depozyta bankowe		1793544.838	90
3. Konta bieżące			
4. Zaliczki bankowe			
5. Fundusz rezerwowy		51.100.000	—
		219.051.688	58
	Razem	2.120.068.864	40

CHOJNICE, dnia 25 kwietnia 1924 r.

Zarząd kasy:

Przewodniczący
Pow. Kasy Oszczędności
STAROSTA

Dyrektor kasy

Powiatowa Kasa Oszczędności w Chojnicach

Bilans za rok 1924.

	zł.	gr
Aktywa:		
1. Dłużnicy hipotek		będą przerachowane
2. Własne papiery wartościowe:		
a) funduszu głównego	900,—	
b) funduszu rezerwowego	3.805,30	
3. Skrypta dłużne		będą przerachowane
4. Zasób weksli	335	51
5. Konta bieżące	42.510	93
6. Zaległe odsetki włącznie kupony od papierów wartościowych:		
a) funduszu głównego		
b) funduszu rezerwowego		
7. Banki	3.330	20
8. Gotówka (stan kasy)	469	32
9. Ruchomości (zaliczki)	976	18
10. Inne lokaty (funduszu rezerwowego)		
Razem .	52.327	44
Pasywa:		
1. Depozyta na 22 książek depozytowych	2.647	41
2. (Depozyta bankowe) Aserwaty	33	33
3. Konta bieżące	35.404	77
4. (Zaliczki bankowe) Oddział Czersk	69	—
5. Fundusz rezerwowy i inne lokaty	14.172	93
Razem .	52.327	44

CHOJNICE, dnia 10 marca 1925 r.

Zarząd kasy:

Przewodniczący
Pow. Kasy Oszczędności
STAROSTA

Dyrektor kasy

Sprawozdanie Banku Powiatowego za czas od 1. stycznia 1920 r. do 31. grudnia 1923 r.

Z początkiem roku 1920 powiat Chojnice przeszedł pod panowanie polskie. Niemcy którzy do 30. 6. 1919 r. wzorowo zestawiali bilanse, od tego czasu zupełnie sprawę zaniedbali tak, że władze polskie bank w zupełnym nieporządku przejęły, co zdaje się w dużej mierze utrudniło późniejszym kierownikom pracę.

Lata 1920 — 1923 to lata stale wzmagającej dewaluacji marki polskiej i wzrastającej inflacji. Obroty i zyski banków niezmiernie się zwiększały, lecz tylko pozornie, bo faktycznie postępowaly w miarę dewaluacji naszej marki.

Obrót ogólny banku naszego wynosił po obu stronach :

za rok 1920	mk.	544.261.272,23
za rok 1921	mk.	3.391.396.032,42
za rok 1922	mk.	6.460.609.713,74
za rok 1923	mk.	62.582.560.265,61

Obrót sald bilansowych wynosił po obu stronach :

za rok 1920	mk.	39.487.773,58
za rok 1921	mk.	181.417.410,19
za rok 1922	mk.	387.582.242,27
za rok 1923	mk.	4.545.582.971,07

Zyski były następujące :

za rok 1920	mk.	1.473.179,86
za rok 1921	mk.	6.909.377,34
za rok 1922	mk.	48.347.115,71
za rok 1923	mk.	1.318.681.000,41

Skutkiem wzrastającej inflacji powiększały się również stale koszty administracji banku. Takowe wynosiły

za rok 1920	mk.	308.929,—
za rok 1921	mk.	3.680.038,64
za rok 1922	mk.	10.412.117,95
za rok 1923	mk.	1.973.475.120,70

Urzędników zatrudniono :

w roku 1920	—	14
w roku 1921	—	14
w roku 1922	—	11
w roku 1923	—	19

Podczas gdy do roku 1922 prowadził bank tylko 1 dyrektor, w roku 1923 i to od 8. 2. — 30. 9. było ich dwóch.}

Zwiększonej liczbie urzędników należy przypisać znaczny wzrost kosztów administracyjnych w roku 1923.

Zyski podzielił Zarząd i Rada administracyjna jak następuje :

za rok 1920

przekazano dla Powiatu	mk.	736.590,—
do kapitału zakładowego	mk.	200.000,—
do fund. ubezpieczenia strat	mk.	200.000,—
na renumeracje Rady administracyjnej i Zarządu	mk.	97.388,—
przeniesiono na rok następny	mk.	239.201,86
razem jak wyżej	mk.	<u>1.473.179,86</u>

Za rok 1921

wynagrodzenie Zarządu i Rady adm.	mk.	1.070.953,—
do kapitału zakładowego	mk.	2.919.212,—
do funduszu ubezpieczenia strat	mk.	2.919.212,34
razem jak wyżej	mk.	<u>6.909.377,34</u>

Za rok 1922

wynagrodzenie urzędników za sporządzenie bilansu za rok 1920—1922 oraz renumeracja Zarządu i Rady adm.	mk.	21.068.107,—
do kapitału zakładowego	mk.	13.639.504,—
do funduszu ubezpieczenia strat	mk.	13.639.504,71
razem jak wyżej	mk.	<u>48.347.115,71</u>

Za rok 1923

do funduszu zakładowego	mk.	454.179.866,21
do funduszu ubezpieczenia strat	mk.	454.179.866,20
przeniesiono na rok następny	mk.	410.321.268,—
razem jak wyżej	mk.	<u>1.318.681.000,41</u>

Na skutek dopisania z czystego zysku podwyższył się kapitał zakładowy z	mk.	300.000,—
na	mk.	471.238.582,21
Wydział powiatowy przeznaczył dnia 15. 2. 24 r.	mk.	250.000.000,—
tak że obecnie wynosi	mk.	<u>721.238.582,21</u>

W równej mierze powiększył się fundusz ubezpieczenia od strat i wynosi obecnie po doliczeniu przeznaczonych w dniu 15. 2. 24 r. przez Wydział Powiatowy

mk. 250.000.000,— = mk. 721.238.583,25

W roku 1921 utworzono jeszcze :

fundusz dyspozycyjny	mk.	30.000,—
i rezerwę kontakorrent	mk.	<u>24.821,19</u>

Interesy bankowe polegały przeważnie na przyjmowania wkładów oszczędnościowych, otwieranie rach. bieżących i wypożyczaniu gotówki, głównie na rach. bieżącym. Małe stosunkowo pozycje stanowi rachunek weksli, który według statutu miał stanowić główną podstawę lokaty kapitałów bankowych.

Suma depozytów wynosiła :

za rok 1920 na kontach (456)	mk.	4.059.780,67
za rok 1921 na kontach (759)	mk.	48.093.994,71
za rok 1922 na kontach (745)	mk.	81.502.563,58
za rok 1923 na kontach (713)	mk.	<u>765.486.022,38</u>

Rachunek wierzycieli w rach. bieżącym wynosił :

za rok 1920	mk.	6.568.080,10
za rok 1921	mk.	111.434.611,56
za rok 1922	mk.	213.200.966,23
za rok 1923	mk.	<u>2.346.188.332,18</u>

Rachunek dłużników w rach. bieżących wynosił :

za rok 1920	mk.	21.756.221,65
za rok 1921	mk.	140.227.704,12
za rok 1922	mk.	357.933.281,20
za rok 1923	mk.	<u>4.060.937.167,40</u>

Kont w rachunku bieżącym było :

w roku 1920	—	403
w roku 1921	—	498
w roku 1922	—	457
w roku 1923	—	286

Procentów płacono od depozytów :

w roku 1920	—	3 ¹ / ₂	do	4 ³ / ₄ ‰
w roku 1921	—	3	do	4‰
w roku 1922	—	5	do	10‰
w roku 1923	—	6	do	60‰ zależnie od terminu wypowiedzenia.

Od rachunku bieżącego zaś płacono :

w roku 1920	—	1 ¹ / ₂ ‰
w roku 1921	—	3‰
w roku 1922	—	4‰
w roku 1923	—	10—60‰

Pobierano odsetek od debitorów w rach. bieżącym :

w roku 1920	6‰ + 1 ¹ / ₄ ‰	provizji obrotowej
w roku 1921	8‰ + 1 ¹ / ₄ ‰	provizji obrotowej
w roku 1922	9	— 15‰
w roku 1923	15	— 120‰ plus prowizji
za dewaluację	2	— 45‰ miesięcznie.

Zbyt wysokie prowizje dewaluacyjne pobierane od rach. bieżącego w roku 1923 spowodowały zapewne obniżenie się liczby kont tychże z 457 w roku 1922 na 286 za rok 1923.

Rachunek banków.

31 grudnia 1920 mieliśmy w bankach na dobro	mk.	15.421.222,43
31 grudnia 1921	mk.	35.739.583,14
31 grudnia 1922	mk.	20.693.521,60
31 grudnia 1923	mk.	<u>98.008.954,59</u>

byliśmy winni bankom:

31 grudnia 1920	mk.	6.568.080,10
31 grudnia 1921	mk.	12.852.425,53
31 grudnia 1922	mk.	35.494.218,36
31 grudnia 1923	mk.	<u>110.695.000, -</u>

Rachunek weksli.

Bilans za rok 1920 wykazuje sumę	mk.	231.705,90
Bilans za rok 1921 wykazuje sumę	mk.	1.731.000,—
Bilans za rok 1922 wykazuje sumę	mk.	324.640,—
Bilans za rok 1923 wykazuje sumę	mk.	<u>19.000.000,—</u>

W cyfrach tych mieszczą się także czeki i wesle przyjęte do inkasa, mylnie umieszczone na koncie weksli. Weksli nie redyskontowano.

Dyskonta pobierano :

w roku 1920	—	10 ⁰ / ₁₀₀
w roku 1921	—	14 ⁰ / ₁₀₀
w roku 1922	—	18 ⁰ / ₁₀₀
w roku 1923	—	40 ⁰ / ₁₀₀

Rachunek efektów.

Stan rachunku efektów wynosi :

za rok 1920	mk.	380.610,—
za rok 1921	mk.	677.440,—
za rok 1922	mk.	772.095,—
za rok 1923	mk.	<u>55.215.700,—</u>

Ponieważ nie zestawiono dokładnych inwentur rach. efektów, przeto trudno stwierdzić, czy stan ich odpowiadał rzeczywistości. Przy badaniu zapasów efektów stwierdzono w rzeczywistości brak 357.000,— długoterm. pożyczki Państw. nom. wartości więcej 16.800,— krótkoterm pożyczki Państw. nom. wartości.

Za rok 1923 przeliczono efekty po kursie z dnia 31. 12. 1923 r. co nieodpowiada przepisom kodeksu handlowego. Efekty należało umieścić najwyżej po cenie kosztów własnych Według obliczenia rewizora związkowego podwyższono tym sposobem zysk za rok 1923 marek 54.700.000,—.

Na pozycje efektów składają się przeważnie pożyczki państwowe polskie.

Rachunek walut obcych.

Rachunek ten wykazuje :

za rok 1920	mk.	95.647,35
za rok 1921	mk.	2.049,—
za rok 1922	mk.	6.662,—
za rok 1923	mk.	<u>94.012.140,—</u>

Stan rach. walut obcych za rok 1923 podwyższono również niestusznie przez przeliczenie po kursie z 31. 12., różnica wynosi 68.600.000,— mk.

Zatem zysk za rok 1923 powinien być mniejszy o mk. 54.700.000,— z rach. efektów plus mk. 68.300.000,— z rach. walut obcych
mk. 123.300.000,—

Rachunek nieruchomości.

Kontraktem z dnia 6. 3. 1920 r. nabył bank od adwokata Fleischera nieruchomość przy ulicy Gdańskiej nr. 23

za cenę	mk.	240.000,—
19. 7. dokupił budowisko od Pow. Kasy Oszczędności	mk.	<u>25.000,—</u>
	razem	mk. 265.000,—
koszty wyosiły	mk.	909,95
	razem	<u>mk. 265.909,95</u>

Transakcję tę początkowo błędnie zaksiązkowano. Figuruje ona w bilansie
za rok 1920 w kw. 134.442,60
a za rok 1921 w kw. 234.000,—

Od ceny kosztów własnych mk. 265.909,95 odpisano :

z zysków za rok 1921	mk.	31.909,95
z zysków za rok 1922	mk.	28.080,—
z zysków za rok 1923	mk.	<u>205.919,—</u>
	razem	<u>mk. 265.908,95</u>

Wobec tego wartość nieruchomości umieszczona jest w bilansie za rok 1923 na jedną markę. Pozycja ta stanowi największy obiekt majątkowy banku i tworzyć będzie główną podstawę przy przeszacowaniu bilansu na złote, w myśl rozporządzenia ministerstwa Skarbu z dnia 1. 7. 24 r. co mnsi nastąpić najdalej na początku roku przyszedłego.

Pod rachunkiem bieżącym figuruje jeszcze jedna pozycja majątkowa banku, są to $\frac{2}{3}$ własności Pomorskiej Fabryki Lnu na mk. 20.000,—. Fabryka ta obecnie jest nieczynna z powodu braku obrotowego kapitału. W roku bież. wpłynęło na rach. zysku z przedsiębiorstwa za rok poprzedni 3.600.000.000,— mk.

W bilansie za rok 1923 po raz pierwszy umieszczono rachunek poręczeń mk. 5.000.000.000,— Poręczenia te daje bank przeważnie kupcom drzewnym wobec Państwowej Dyrekcji lasów. Przy zawarciu kontraktu na kupno drzewa kupujący wpłaca $\frac{1}{4}$ ceny kupna, resztę zaś kredytuje mu Dyrekcja lasów Państwowych za poręczeniem banku naszego. Na zapewnienie danych poręczeń klient zapisuje dla banku hipotekę kaucyjną, zastawia tartak, daje weksle lub też inne gwarancje.

Po zaprowadzeniu waluty złotowej, która jak wiadomo spowodowała zastój w handlu i przemyśle, tak samo jak inne banki i instytucja nasza przechodzi ciężkie czasy. Wkładów oszczędnościowych bardzo mało wpływa a na rachunku bieżącym prawie żadnych nie ma obrotów. Mimo to bank ze stratą nie pracuje, bilans za 1924 roku wykazuje 11.278,77 złotych zysku.

CHOJNICE, dnia 10. grudnia 1924 r.

Bank Powiatowy powiatu chojnickiego

(—) Gramlewicz

dyrektor

(—) Czarnowska

kasjerka

Majątek i długi powiatowe.

Majątek Chojnickiego Powiatowego Związku Komunalnego, składający się z nieruchomości i ruchomości, wynosił podług taksy zeszłorocznej Powiatowego Urzędu Budowlanego zł. 668.385,30 Do tego dochodzi wartość żwirówek, dróg brukowanych itd., pozostających pod zarządem powiatowym, która wynosi około 1.652.706,— zł. Prócz tego subskrybował powiat, w roku ubiegłym 44 akcyj Banku Polskiego wartości 4.400,— zł.

Długi powiatu, o ile były płatne poza pranicami Państwa Polskiego, zostały wyrównane z wyjątkiem długu zaciągniętego w Westpreussische Prow. Feuersozietät w Gdańsku w wysokości 62.971,— mkn., która to instytucja nie chciała odebrać powyższego długu.

Pozostałe pretensje instytucyj polskich i niemieckich wynoszą :

L. b.	Wierzyciel	Dług wynosił pierwotnie		Dług wynosi obecnie	
		mk. niem.	fn	zł.	gr
1.	Ewangelicka gmina kościelna w Czersku Pożyczka zaciągnięta, celem nabycia gruntu pod linią kolejową Chojnice—Lipusz.	61.000	—	6.296	30
2.	Powiatowa Kasa Oszczędności w Chojnicach (Pożyczka zaciągnięta, celem podjęcia już poprzednio zaznaczonych prac budowy żwirówek).	242.000	—	27.613	05
3.	Westpreussische Prow. Feuersozietät w Gdańsku (Pożyczka zaciągnięta na powiększenie domu powiatowego)	77.000	—	7.774	10
4.	Powiatowa Kasa Oszczędności w Chojnicach (Pożyczka zaciągnięta jako zakładowy kapitał dla Banku Powiatowego.	88.000	—	7.499	40
5.	Powiatowa Kasa Oszczędności w Chojnicach	259.800	—	8.571	42
		727.800	—	57.754	27

Oprócz wymienionych długów zaciągnął powiat chojnicki jeszcze przejściowy dług na 4.551.414,95 mkn. w Powiatowej Kasie Oszczędności w Chojnicach na wypłatę zasiłków wojennych rodzinom żołnierzy byłej armii niemieckiej, który to dług winno zwrócić Państwo Niemieckie. Pretensja ta została zgłoszona do Komitetu Głównego Urzędu Likwidacyjnego w Poznaniu dnia 15. grudnia 1920 r.

CHOJNICE, dnia 30 kwietnia 1925 r.

Wydział Powiatowy

(—) Popiel, przewodniczący.

(—) Dr. Sobierajczyk. (—) Chrzanowski. (—) Sikorski. (—) Ostrowski. (—) Kreich.

Wzrost	Wzrost	Wzrost
cm	m	m
170	170	170
175	175	175
180	180	180
185	185	185
190	190	190
195	195	195
200	200	200
205	205	205
210	210	210
215	215	215
220	220	220
225	225	225
230	230	230
235	235	235
240	240	240
245	245	245
250	250	250
255	255	255
260	260	260
265	265	265
270	270	270
275	275	275
280	280	280
285	285	285
290	290	290
295	295	295
300	300	300

W. 2166/51